

2014. Advent

WALDORF ÚJSÁG - GÖDÖLLŐ

Dióhéj

TARTALOM

Forgács Erzsébet:
Beköszöntő

Visszatekintések
Mártontól Mihályig
Mincsik István,
Bódis Emese,
Skarka Cecília,
Dévényi Péter,
Novák Dóra,
Fábián Zsuzsa írásai

Forgács Erzsébet:
Karácsonyra várva

Istenáldotta búza
Tóth Piroska írása

Aratás után
Tari Henriette írása

Györgypál Ildikó so-
rozata az 5. osztályos
történelemtanításról –
2. rész: Perzsia

Óóó Afrika....
Planicska-Altdorfer
Eszter írása a
7. osztályos földrajz
epocháról

Balog Lehel gondolatai:
Geometria és szellem

Képriport a
8. osztály színdarab-
bemutatójáról

Beszélgetés
Monostori Judittal

Sorskövetés -
összeállítás a
2008-ban érettségizett
osztályról

Iskolai élet:
Nyolcadikosok
Keszegen -
Ruszkay Andrea,
Látogatás a Civil
Házban
Kolinger Margó,
Küszöbélmények
Baukó Ágnes és
Somodi Marianna
élménybeszámolója

Esős napok üzenete
Vollárné Farkas
Tünde írása

Kóhalmi Ákos ajánlója

Kulturális programok-
ra vissza- és előrete-
kintés – Mesélő
Muzsika, euritmia-
ajánló, 4. osztályosok
kiállítása

Egy rózsafa
gyermeke
Hruska Ilka meséje

Vizy Miklós írása a
Tér-Erő Napról

Élménybeszámoló a
Magonc táboráról

Waldorfoci Fodor
Miklóstól

Táplálkozás-
művészeti Műhely

Mirus Katrin német
rejtvénye

Kézműveskedés
Csepi Szilvával

Adventi könyha
Kuntz Orsolya
összeállítása

Henning Köhler:
Titkos intelligencia
Kuntz Orsolya
fordítása

Waldorf szülők a XXI.
században *Skarka*
Cecília írása

Turba Attila bemutat-
ja a „Szederfát”

Adventi dal

BEKÖSZÖNTŐ

Advent a várakozás ideje. Várakozás a Mihály-naptól egyre erősebben érzékelhető, mélypontja felé tartó, sötétségben felragyogó fényre. A fényre, amely az egész világ világossága, és az emberi szívek és lelkek melengetője. Várakozás a tettekben megfogant akarat impulzusokra, mely teremtő erőként indítja útjára a megszületendőt. Mert az akarat a sötétségben nyugszik, de a jövő felé irányul! Ám, hogy merre is tartson pontosan, ehhez valakinek, valaminek világítania kell odakint és idebent...

Rudolf Steiner Alapkő-meditációja így segít fohászkodnunk:

Idők fordulóján
A világ szellemi fénye
Belépett a földi létbe;
Az éjszakai sötétség
Uralma megszűnt,
Nappali fény sugárzott
Az emberi lélekben:
Fény,
Mely melegíti
A szegény pásztorok szívét;
Fény,
Mely megvilágosítja
A bölcs királyok fejét.
Isteni fény,
Krisztus-Nap,
Melegítsd
Szívünket,
Világosítsd meg
Elménket;
Hogy jó legyen,
Amit
Szívünkől alapítva,
Értelmünkkel
Céltudatosan tenni akarunk.

Kívánom, hogy találj rá a Fényre, Kedves Olvasó, hogy az Advent valódi beteljesülést hozzon Karácsonyodban!

Forgács Erzsébet

RABINDRANATH TAGORE

A NÖVEKVŐ HOLD

A gyermek világa

Szeretnék egy zugot gyermekem szívének tündérvilágában.

Tudom, hogy a csillagokkal beszélget, és az ég lehajol hozzá, hogy megsimogassa:
szelíd felhők és szivárványok szórakoztatják.

Ők, akik szótlannak és mozdulatlannak tettetik magukat,
millió mesével odalopóznak az ablakához, és ezüsttálcákon ragyogó játékokat
hoznak.

Szeretnék a gyermekem lelkének országútján menni, ahol
nincsenek határok.

Ahol a történelemben ismeretlen királyoknak apródok visznek
céltalan üzeneteket;

Ahol az Ész a törvényekből papírsárkányt csinál, a szél a hátára
veszi és felrepül vele, s az Igazság megszabadítja minden
bilincsetől a Tényeket.

*A borítón Roland Tiller: A fény születése című munkája látható.
A beköszöntő háttérében Birgit Tiller: Sternstunde című festménye,
Tagore versének háttérében pedig Roland Tiller: Születés című képe
látszik.*

*Birgit Tiller a Rudolf Steiner Schule művésztanára Siegenben, Roland Tiller
pedig a közös stúdiójuk vezetője. Az elmúlt 14 évben számos
kiállításuk volt Európa különböző országaiban. Műveikben a hangsúly a
színeken, az ember, a föld és a kozmosz kapcsolatán van.
Munkásságukról bővebb információ itt található:
<http://www.studio-tiller.com/>*

VISSZATEKINTÉS

MIHÁLYTÓL MÁRTONIG

A külső fénytől a belső fény ragyogása felé

„...bár megváltozott értelemben, de újra
szükség van az ünnepek megtartására.
Régen az ember közvetlenül megkapta
ezeken az ünnepeken az égi hatalmak
adományait. A jövőben az adomány ün-
nepei emlékünnepek lesznek az ünnepi
gondolat változása révén. Meg kell érte-
nünk, hogy az ünnepeknek fenn kell
maradniuk, még ha az ember meg is
változik, és ezért az ünnepeknek is vál-
tozniuk kell.” (Rudolf Steiner)

Az egyre hidegebb és sötétebb novembe-
ri, decemberi napokon, amikor olvassá-
tok ezeket a sorokat, jóleső érzés vissza-
emlékezni a Mihály-naptól Márton-

napig tartó időszakra, az ebben az évben
is szépen megélt ünnepekre a gödöllői és
a szadai óvodában, az iskolában, a regio-
nális gimnáziumban.

Az iskolai ünnepet idén megelőzte idő-
ben a városi Mihály-nap. Az út, melyen
addig jutottunk, hogy egy ilyen, a város
által ismert és elismert rendezvényt tud-
junk évről évre szervezni, nem volt zök-
kenőmentes, sok belső és külső kihívást
kellett leküzdenünk. Idén is igazi Szent
Mihály-i próba volt közösségünk számá-
ra a szeptember 27-i városi családünne-
pünk, de bátran állíthatjuk: ezúttal is
kiálltuk a próbát!

Városi Mihály-nap – most is jól sikerült... Sőt!

A Dióhéj szerkesztőcsapata felkért, hogy
írjak néhány szót az idei városi Mihály-
napról. Elvállaltam, de akkor még nem
tudtam, hogy amikor leülök a gép elé,
akkor elém áll a dilemma, hogy milyen
szempontból is írjam meg az élményei-
met. Hiszen idén az ünnep szervezésé-
ben mint a hatodikos szülői csapat egyik
tagja, és a sárgányos játék egyik szereplő-
jeként mint tanár is jelen voltam, s az sem
volt elhanyagolható élmény, amit mint
sétáló, szemlélődő „vendég” éltem át.

Végül úgy döntöttem, minden szempon-
tot figyelembe veszek, hiszen személyes
tapasztalatokra építhetek.
Az elmúlt két év sikeres – akkor még
Csiribiri – rendezvényei megerősítettek
bennünket abban, hogy közösségünk
életében ez az ünnep az, amelyet oly mó-
don tudunk kivinni a városba, hogy vél-
hetőleg sokakat meg tudunk vele örven-
deztetni, és amelyben leginkább meg
tudjuk mutatni az értékeinket.
Nagyban segített bennünket idén is eb-

ben a csodálatos időjárás és a nagyszerű helyszín. Ez a két kedvező körülmény elősegítette az elképzeléseink kibontakozását, a minden szempontból sikeres lebonyolítást.

Már a kezdés magában hordozott egyfajta jó érzést. Ahogy a "kipakoló" osztály és az árusok érkeztek és munkához láttak, a színpad építése, a kézműves helyszínek kialakítása, a gyermekek játszóhelyeinek rendezése olyan kedélyesen, családias hangulatban történt nélkülözve minden feszültséget – mely többnyire jellemzi egy ilyen rendezvény elindulását –, hogy már az első perctől jókedvű, bensőséges érzés hatott át.

A jó megközelíthetőségnek köszönhetően a megpakolt utánfutóval megálltam a füves térség mellett, és szorgos gyerekek pillanatok alatt lepakolták a padokat, székeket és behurcolták a megfelelő helyekre. A színpad, a kézműves foglalkozások sátrai, a büfé is már állt ekkor, és miután a mese kellékeit leraktuk, szem-

lélődni indultam. Az árusok utcája (is) nagyon jól volt megszervezve. A szülők mindenféle finomsággal rukkoltak elő és már üzemelt is a büfé, míg a kézművesek is kipakolták a portékáikat. Jó minőségű, igazán elbűvölő termékeket láhattunk: fantasztikus nemezbabákat, táskákat vehettünk kézbe, kalapokat próbálhattunk fel. Természetesen ezt is „szüleink” készítették!

Lenyűgöző volt az vendég keramikus is, aki mesebeli stílusát mint egy kézműves manó mutatta be poharaiban, tálkáiban, sósóráiban.

Csodás üvegvirágok nyíltak mellette egy vázában, úgyhogy komoly töprengés és válogatás után mi vettünk is egy kisebb csokorra valót...

Kissé odébb különleges mézek illatoztak, s a kóstolás után nehéz volt dönteni. A kézműves szappanok mint sütemények sorakoztak fahéjasan, csokoládésan, tejszínesen; legszívesebben beleharaptam volna...

A nézelődésemet az idő előre haladása akasztotta meg, hiszen Vizi Miklós és polgármesterünk, Dr. Gémesi György megnyitóbeszéde, majd diákjaink erőteljes Mihály-napi dalai után elérkezett a Sárkányjáték ideje. Gyorsan a színpad mellé menetem, felvettem a jelmezt – idén a megtisztelő Lovag szerepét alakíthattam – és már kezdődött is a kicsik bátorságát erősítő történet és próba. Sikeresen legyőztük idén is a sárkányt – aminek örömét az sem felhősítette el, hogy lelkes kardforgatásom közepette sikeresen fejbe vágtam magam, s így idén majdnem a Sárkány győzött –, majd egy táncdal ünnepeltük meg a diadalt. Eztán újra kezdetét vette a forgatag. Ekkora már a saját közösségünk tagjain kívül érkeztek más vendégek is, és láthatóan kíváncsian fedezték fel a különféle helyszínek kínálta lehetőségeket. A kovácsműhely hangja tökéletes tájékozódási pont volt, s mikor odaértem, elégedetten láttam, hogy Mihály kardja nagyszerűen alakul egy kb. 6 éves kovácslegény csapá-

sai alatt... Számtalan kisgyermek tapasztalhatta meg a gabonaőrlés és a sárkánykenyér-sütés örömét, a sokféle sárkánykészítés – zokni-, gesztenye- és papírsárkány – is sikeres volt, csak úgy repkedtek, forogtak a levegőben, a szikrázó napsütésben.

A fák között kifeszített köteleken pedig ügyes és bátor ifjak serege mászkált elszántan, vett részt az ügyességi játékokban. A legkisebbek is örömeiket lelheték a Waldorf játszóházban, ahol óvodapedagógusaink bábszínháza is elvarázsolta őket.

Nemsokára kezdődött az egyik fő műsor, ahol Bognár Szilvi énekelt a kicsiknek, a kicsikkel. Mire a pódium elé értem, már játszottak a zenészek, és a gyönyörű, tiszta énekhang ott kanyarogott az apróságok között, játszott, incselkedett velük, és ők kacagva, egész lényükkel örülve szaladtak, táncoltak, mulattak...

Sok rég nem látott arc is felém villant, voltak „öreg” diákok, régi szülőársak, más iskolából kollégák. Megálltam be-

szélgetni itt is, ott is, és élveztem, hogy mindenki, aki itt van, jól érzi magát.

„Véletlenül” újra a büfésorra vetődtem, és hagytam magam elcsábítani valamiféle, számomra ugyan ismeretlen, de különlegesen finom süteménytől – már ötödjére...

Ezt leöblítendő, végigkóstoltam a szörpöket, különleges gyümölcsös italokat. Ezután tovább beszélgettem, s eközben vettem észre, hogy az aranyló délutáni fényekbe lassan mélyülő színek is keveredtek. Jókedvű, kisebb-nagyobb csoportok távoztak, s lassanként hozzákezdünk az elpakoláshoz.

A munka közben újra elfogott a jó érzés, ami a kezdetkor. Sokan vagyunk, néha élcelődünk, s közben percek alatt bontódnak a sátrak, kerülnek összehajtogatva a ponyvák egy kisteherautó platójára, a padok reménytelennek tűnő tömege szinte felrepül a helyére, majd egy profi költöztetőt is megszégyenítő manőverezéssel átkerül az egész a Zeneiskola rak-tára elé, ahol élőláncon keresztül máris a helyén van.

Még néhány perc, majd a kocsimba ültem, és a maximumra pakolt utánfutóval elégedetten indultam a már teljesen besötétetett úton. Az iskolába érve ugyanez a gyors és lendületes elpakolás folyt, a gyerekek velünk együtt – még az apróbbak is – székekkel, padokkal, zsákokkal cihelődtek mindenfelé, majd záródtak az ajtók, s lassan elcsendesült minden.

Párommal és a kisfiammal együtt indultunk hazafelé...

Nos, ez most is jól sikerült... Sőt!

Mincsik István

Az iskolában mindig arra törekszünk, hogy az ünnepeinket jólesően, egyszerűen, letisztultan éljük meg, együtt. Biztonságot, ritmust adnak az ünnepek, ugyanakkor évről évre bennük van a megújulás lehetősége is. A „mihályi” sohasem a készben rejlik, hanem újra és újra meg kell találni és megtanulni érezni. Küzdeni kell érte, szembenézni a nehézségekkel. A Mihály-nap szervezési folyamata is lehetőséget ad ezt évről évre megélni a mindenkori harmadik osztályoknak...

„Mikor a Szent Mihály megsubintja kardját,

Elé kell állani vagy jóra vagy rosszra.

Mikor a Szent Mihály megküzd a sárkánnyal,

Erőt meríthetünk a bátorságából.

Mikor a Szent Mihály a mérleget tartja,

Meg kell méretettni vagy jóra vagy rosszra.”

Sok apró kockának kell összeállnia, sok-sok ember munkájára van szükség ahhoz, hogy egy-egy iskolai ünnep jól sikerüljön. Harmadik osztályra már valamenynyire kialakul egy-egy szülői közösség, de még nem mindig erős és összetartó. Mihály-nap a lelki bátorság, az erő és az aktivitás megújulásának ideje. A Mihály-ünnep megszervezése és lebonyolítása egy olyan feladat, ami rengeteg lehetőséget kínál az osztály szülői közösségében mindenki számára arra, hogy bekapcsolódjon a közös tevékenykedésbe, lehetőséget ad egymás jobb megismerésére, a közösség épülésére, erősödésére.

Idén is, mint minden évben, már hetekkel Mihály-nap előtt elkezdődött a lelkes

szervezés, készülődés. Bár mindig megkapjuk az előző szervező osztályok tapasztalatait, tanácsait, azért az adott közösség mindig kicsit alakítja, formálja az ünnepet. A harmadikos szülők és a nyolcadikos diákok mellett az idén a hatodik osztály is bekapcsolódott az előkészületekbe, akik vállalták, hogy előadják a sárkánymesét. Hetekig próbáltak, megjavították a sárkányt, és nagy izgalommal várták a nagy napot – hiszen nem is olyan régen még ők nézték kisdíákként lenyűgözve a mesét, és próbálták megszerezni a sárkány farkának egy darabját, most pedig már „nagyokként” ők adják elő a kisebbeknek.

Hiába minden gondos előkészítés, néhány nem várt nehézség mindig felmerül az ünnep napján is, és ez idén sem volt másképp – a hajnali kulcskeresés, a terítők „elbujása”, az időbeli csúszások, a játékok során felmerült váratlan helyzetek megoldása utólag csak emeli az ünnep fényét...

A napfelkelte-nézés, a hajnali készülődés a reggelihez, a közös izgalom, a játékok végigkísérése, a gyerekek felszabadult öröme csupa olyan emlék, ami még sokáig erőt ad mindenkinek, aki megélhette, és nehezebb pillanatokban, konfliktushelyzetekben is előhívható lesz valahonnan mélyről majd.

A gödöllői óvodában Mihály-napon, míg a szadai óvodában néhány héttel később, a Mihály-időszak vége felé tartották az ünnepet.

A szadai óvodások a Székely-kertbe mentek sárkányt eregetni. Ezúttal nem-

csak a szél, hanem a víz erejét is megtapasztalhatták a gyerekek, mert szakadó esőben próbálták magasra röpíteni és féken tartani sárkányaikat, majd visszahozni a földre.

Talán ez is azt mutatta, amit érzésként a szeptember-októberi hetekben sokan megfogalmaztak, hogy idén mintha a „szokásosnál” is küzdelmesebb lett volna ez a Mihály-időszak.

A Regionális Gimnáziumban idén a Mihály-ünnepnek egy konyhaavató is része volt:

Konyhaavató ünnepség a Regionális Gimnáziumban

A Gödöllye Szociális Szövetkezet egy egykori Waldorf iskolaalapító szülő kezdeményezése alapján született 2010-ben. Egyik fő törekvése kezdetektől az volt, hogy az iskolai étkezési rendszert hozzáalakítsa a Waldorf szellemiség igényeihez.

Idén egy TÁMOP-os sikeres pályázat jóvoltából beköltöztünk a Göllner Mária Regionális Waldorf Gimnáziumba. E nevezetes eseményt méltó módon kell megünnepelni: a konyhaavató ünnepséggel!

Egy szerdai napot céloztunk meg, de azon a héten annyi program volt a Reggimiben, hogy az iskolai program-szervezők áttették az ünnepséget a Mihály-napi ünnepség keretei közé. A konyhaavató nagy attrakciója a főzőverseny volt. A szervezésben segítségünkre

volt Gyarmati Judit tanárnő és Thurnay Balázs tanár úr.

Aznap nem volt külön menza a diákoknak; a konyhaavatón diákcsoportok főztek, kipróbálhatták a konyhánkat, minden hozzávalót mi szolgáltatunk nekik, a szakácsaink, segítőkink a rendelkezésükre álltak. Ők főzték az asznapi iskolai ebédet.

A csapatok verbuválása már két héttel az esemény előtt megkezdődött. Időre hét csapat jelezte részvételét, de aznapra már tizenegy csapat gyűlt össze, változatos menükkel. Szerencsére a hozzávalók is megvoltak a Gödölye kamrájában. Nagy

örömünkre egy tanári csapat is indult Béli Melinda, Hanczár Angéla és Jász Réka tanárnők közreműködésével.

Az összes csapatot Békési Fanni tanárnő koordinálta (akit diáknak néztem). A csapattagok ügyesen összedolgoztak, tettek-vettek, sütöttek-főztek, és nagyjából időre kész voltak. Kint az iskola diákjai gyülekeztek az ajtóban, de Gyarmati tanárnő kiváló teremőrnek bizonyult, megakadályozta a csapatok alkotásának méltatlan elfogyasztását.

A farkaséhes reggimis diákok csodaszép előadásukkal emelték ünnepélyesebbé ezt a jeles napot, Thurnay Balázs szervezésében. Beszédet mondtak: Jörg Rudolf, az Újpesti Regionális Waldorf Egyesület elnöke; Nagy Gábor, a Gödölye ügyvezető elnöke és Zámbo Gábor, a konyhánk séfje.

A konyhaavatás pillanata is elérkezett, Vekerdy Dániel iskolaigazgató vágta át a szalagot.

Zsűrink is volt: Harangi Anna (12. o.), Kovács Katalin (szakács) és Diószegi András (szakács, volt gödöllői Waldorfo diák) és Jörg Rudolf.

Nagyon nagy sikere volt az elkészített ételeknek! Volt ott hortobágyi húsos palacsinta, gombás csirke, brownie, tészta saláta, chilis bab csapatival, lasagne, gyros, Cézár saláta, körtés csirke, csirkés, kukoricás, tejszínes penne, Thai csirke.

Az **ACsapat** lett a nyerő a körtés csirkével, második helyezett a **Koponyányi Monyok Racing** lett a tejszínes pennével, a harmadik díjat a **Csapat** csapata nyerte a chilis babbal. Nyereményük: ők állíthatják össze a menüt 3, 2

illetve 1 napra, továbbá könyvjutalom és a csapatok egy-egy fakanelát is kaptak emlékebe. A nyeremény átadásával várunk még három napot, hisz mire megszavaztuk, összeszámoltuk, szétszöttük a pontszámokat, addig az iskola diákjai jóllakottan szétszéledtek. Ez volt, talán igaz sem volt...

Bódis Emese

A konyhánk megnyitó ünnepségén én is részt vettem a főzőverseny egyik versenyzőjeként.

A rendezvény egy "rövid" megnyitó beszéddel kezdődött, majd mi és a többi csapat elkezdünk főzni, mások pedig feladatokat oldottak meg és legyőzték a gonosz sárkányt (tanárok).

Én nagyon jól éreztem magam: a csapatunk második lett a versenyen, úgyhogy nagyon jó kis megnyitó volt ez.

Timár Enikő

Lámpásünnepről Szent Márton-napig

„Azt mondtuk, hogy akinek szellemi szeme megnyílt, az belelát a szellemi világba. Ettől azonban nem szabad arra következtetni, hogy csak az ítélheti meg helyesen a beavatottak közléseit, akinek magának is szellemi látása van. Ez csak a kutatáshoz szükséges. Ha azután a kutatás eredményeit közlik, ezt mindenki értelmével és elfogulatlan igazságérzetével megértheti. S az ilyen ember a mindennapi életben is felhasználhatja ezeket az eredményeket, és megnyugvást találhat bennük...”

Jegyzet Rudolf Steiner: A kereszténység mint misztikus tény című művéből

Steiner misztériumokról szóló gondolatai pontosan ragadják meg az óvodai ünnepek, köztük pedig a karácsony és a húsvét mellett leginkább Szent Márton ünnepének jelentőségét. A szentek élete, vagy csak a róluk fennmaradt legendák ugyanis nem mások, mint a „kutatás eredményei”, amelyek a mindennapi ember számára egyszerűen, emészthető formában mutatják be a szellemi világ üzenetét, gyermekeink pedig inkább rendelkeznek azzal a megértéssel szükséges elfogulatlan igazságérzettel, mint bármelyikünk.

Szent Márton napjának kettőssége, a lámpásünnep inkább evilági, talán pogány mondandója és Márton tettének lélekformáló felelevenítése az óvodában egy ritka pillanatképet adhat gyermekeink érzelmi, értelmi növekedéséről, gazdagodásáról. Míg az óvodai életét éppen megkezdő gyermek számára a lámpásünnep áll a fókuszban, a fény és a meleg

körbehordozása lámpás formájában a hideg, ködös éjszakában illetve az őszi dalok formájában a bensőnkben, addig az óvodát elhagyni készülő gyermek már Szent Márton és a koldus felé fordul, gondolatai, kérdései Márton tettehez, annak megértéséhez kapcsolódnak, az énekek közül is korábban nem tapasztalt érdeklődéssel figyel azokat, amelyek róla szólnak.

A fejlődés tetten érhető a tűz körül is, ahogy mint a manók összeülnek melegedni és figyelik, a nagyobbak éneklük és karjaikkal is mutatják-követik Zsuzsa néni előadását Szent Mártonról, hallgatják a szülők kórusának furulyázását. És ez jelenik meg a pogácsaosztáskor is, ahol a kisebbek először csak a család, a nagyobbak már a barátok, végül pedig a csak ritkán látott, vagy akár idegen szülők, vendégek felé is nyújtják, kínálják a pogácsát. Kinyílik a világuk és másoknak is mernek adni, nem félve, hogy ettől nekik kevesebb lesz.

Az idei Szent Márton-nap több szempontból is fontos, jelentős esemény volt az oviban. Egyrészt a korábbi évek hagyományaitól eltérően idén Szent Mihály napja belső ünnep volt, így a szülőknek, különösen az új szülőknek ez volt az első alkalom, hogy találkozhattak, együtt ünnepelhetek mint közösség. Ez az első találkozás minden bizonnyal más volt, mint a korábbi években, hiszen míg Szent Mihály kora őszi, meleg, napos, nyüzsgő és még a nyár zizegését visszahangozó ünnep, addig Szent Márton télbe hajló, lassú, de mégis meleget hozó ünnepe a nyugalomról, a(z oda) figyelésről szól.

Másrészről pedig kihívás is volt, hiszen

az óvodának, az óvónőknek és a szülőknek betegségek, nehézségek mellett kellett megszervezni, megvalósítani az ünnepet, helytállni úgy, hogy ezek a nehézségek ne legyenek tetten érhetőek magán az ünnepen. Ez pedig rámutat arra, hogy habár a legendában a koldus valós személy, valójában egy közösség is lehet az, akinek a külvilág és a közöny hidegével szemben meleg, óvó takaróra van szüksége, és valakire, aki azt ráteríti.

Dévényi Péter

Márton-napi libaburger sült libamájjal

„Kell találni pár alkalmat az évben, amikor okunk van kissé gourmet dolgokat pakolni még egy hamburgerbe is. A Márton-nap az egyik ilyen alkalom...” – olvasom a címben szereplő ínycség receptjénél az interneten. Igen, sokaknak ez is csak egy újabb alkalom arra, hogy ínycs, ünnepi ételt egyenek, fesztivált, vásárt tartsanak, vagy épp ilyen rendezvényt látogassanak.

Pár éve még különlegesnek számított a Waldorf óvodák, iskolák Márton-napi lámpásünnepe, míg ma már a legtöbb iskola tart „lámpás felvonulást”, felelevenítik az ehhez a naphoz kötődő népszokásokat, hagyományokat. És bár a maguk nemében ezek lehetnek tartalmasak, akár egy „szaftos libahusival, libamájjal, cideres fügeszósszal és savanyított ördög-szekér gombával” töltött ünnepi burger, a mi Márton-napunk továbbra is különleges. Mégpedig attól, hogy a Waldorf iskola igyekszik megragadni az ünnep belső tartalmát, szellemi üzenetét, és

Kecskés Kornél, 4. osztály

ezzel megtölteni a szokásokat, megteremtve ezáltal Az Ünnepet. Ezért érezzük azt a melegséget, azt a fényt az iskolai Márton-nap után, amelyet aztán hordozni tudunk az év sötétebb időszakában.

Itt be is fejezhetném ezt a cikket, mert azt gondolom, hogy mindannyiunknak van ilyen élménye, elég, ha ezt felidézzük, és máris derűsebben folytatódik a napunk. De vajon így van-e? Vajon tényleg mindenkinek sikerül ezt évről évre megélni, vagy van, aki csak egy kelemesen eltöltött este emlékével tér haza? Vagy még azzal se? Nem tudhatom. És mivel ennek az ünnepnek egyik üzenete, hogy osszuk meg, amink van, én most az

idei Márton-napi élményemet szeretném megosztani. Amely attól különleges az eddigiekhez képest, hogy ismét a szervező 2. osztály szülői között találtuk magunkat. Ezúttal azonban a feladat nagyobbak bizonyult, mint két évvel ezelőtt: akkor ugyanis a szervezési feladatok megosztottak a 9. osztállyal, akik az előképeket jelenítették meg, míg az idén ez is ránk hárult. Ahogy a tennivalók listáját sorra vettük, az az érzésünk támadt, hogy egy százfős osztályra lettek szabva a feladatok. Elismeréssel adózunk Piroska osztályának szülői köre előtt, akik elsőként birkóztak meg ezzel a feladattal, méghozzá igen színvonalasan.

Ahogy valaki az ünnep után, a már csak parázsló máglya mellett megjegyezte, ezeknek az ünnepeknek az a tanulsága, hogy először minden lehetetlennek tűnik, de valahogy mégis mindig sikerül. Valóban így volt. Sokan hihetetlen aktivitással vetették bele magukat az előkészületekbe, az egész szülői közösség megmozdult. Lassan gazdára találtak a feladatok, kezdett minden a helyére kerülni. Pár lelkes szülő gondolt egy nagyot: mi lenne, ha az idén elrugaszkodnánk a hagyományos előképektől, és kicsit változatosabbá, eredetibbé tennénk őket? Így alakult, hogy a „felolvasós” előképek mellé színfoltként egy zenés, egy árnyjátékos és egy „interaktív” jelenet is került.

Márton napján aztán számomra varázslatos módon állt össze a sok kis apró részből a nagy egész. Minden gördülékenyen ment: mindenki a helyén volt, tudta a dolgát és teljes odaadással, szívvel-lélekkel végezte azt. Egymás keze alá dolgoztunk, igazi csapatmunka alakult ki.

Gyönyörű Márton-napokat éltem meg ebben az iskolában úgy, hogy csak részese voltam az ünnepnek: melegedtem a tűz mellett a jóleső forró teával a kezemben, énekeltem és megosztottam a pogácsámat olyanokkal, akiket nem ismertem (és persze mérgelődtem azon, hogy miért nem énekel *mindenki*, és miért csak a családtagokkal, ismerősökkel osztják meg a pogácsáikat *mások*).

Am ez most más volt. Amit egyikünk sem gondolt, hogy sokkal többet fogunk kapni ettől az ünneptől, mint ami időt, energiát belefektettünk. Megérezttük, hogy míg a fényünk önmagában talán alig-alig pislákol, együtt sok embernek tudunk utat mutatni. Átéltük, hogy együttes erővel mi mindenre vagyunk képesek.

És nem utolsó sorban magunkról mint közösségről is sokat tanultunk: megtud-

tuk, hogy ki az, akire egy komplex esemény szervezését rá lehet bízni, ki az, akitől a kreatív ötleteket várhatjuk, ki az, akitől a finom pogácsát, teát, ki az, aki kisebbnek tűnő dolgot vállal, de azt lelkiismeretesen elvégzi, és ki az, aki nem vállal semmit, de amikor kell, ott van, ahol a legnagyobb szükség van rá.

A mécsesekkel kirakott út és az imbolygó lámpások kigyózó menetének látványa, Bognár Szilvi dala, az utolsó pogácsamorzsjukat is megosztani vágyó gyerekek, a máglya melege és legfőképp ez a közösségi élmény lelkünkben még sokáig velünk marad, és erőt ad. És így már nem is hiányzik az a libaburger...

Skarka Cecília

Amikor megtudtam, hogy ismét vissza lehet menni a régi iskolákba a kicsikhez

Márton-napon, nagyon örültem és alig vártam már, hogy eljöjjön az a nap, amikor ismét lámpácskákat készíthetünk együtt.

Eszembe jutott, amikor még én is oda jártam és az ünnep előtt nagyban készülődtünk, énekeltek a dalokat és mindenki készítette a saját kis lámpását. Majd amikor eljött az a nap és besötétedett, akármilyen hideg volt is (mert én mindig majd megfagytam ilyenkor), elkezdtek az osztályok vonulni az állóképekhez, amelyeket természetesen mindig más osztály adott elő. Majd a hatalmas tűz, a forró tea és a pogácsa, amely mind elmaradhatatlan kelléke egy Márton-napnak.

Mikor a többiekkel beszélgettünk, hogy ki, mikor megy reggel a kicsikhez, kitáldtuk, hogy találkozunk a portánál és közösen megyünk fel a suliba. Majd felfelé egész végig a „rég szép idők”-ről beszélgettünk, felidézünk sok-sok szép és nagyon vicces emléket és jókat nevetünk az akkori énünkön.

Amikor felértünk, nekem nagyon furcsa volt, mivel nagyon rég nem voltam már a régi iskolában: rengeteg új arc és talán még több ismerős, akik örömmel fogadtak minket.

Volt némi változás is, de én örültem annak, hogy nem láttam olyan túl nagy változásokat, mert így pont olyan volt, mintha haza mentem volna: ugyanaz az illat és ugyanaz a környezet, amelyet annyira nagyon szerettem, és amely örökre megváltoztatta egy régen állami iskolába járó kislány életét.

Amikor a 2. osztály meglátta szerény kis csoportunkat, természetesen rögtön sugdolózni is kezdtek, hogy vajon kik lehetünk, és mit akarhatunk ott, de persze amikor megtudták, nagyon örültek ne-

künk, majd ők bementek és elkezdtek a napot, mi pedig ismét nosztalgizásba kezdünk.

Amikor bementünk, a gyerekek 3-4 fős csoportjához egy-egy ember jutott segítőül. És elkezdődött a lámpáskészítés, majd amikor mindenki elkészült, hátra mentünk és játszottunk kicsit, és mivel az idő hamar elszaladt, ezért nekünk menni is kellett a suliba tanulni...

Majd amikor kedden este visszatementünk sulit után fáradtan a hidegbe és a sötétbe, a hosszú elindulás előtti várakozás után fura volt látni, hogy már nem az osztályok csinálják a képeket, hanem a szülők, bár ők is jól megoldották ezt a feladatot. A szép mozgó és álló képek megnézése és a történet meghallgatása után elértünk a hatalmas tűzhöz, amelynek a melegét szerencsére már méterekről érezni lehetett. Itt már kezdetét vette a teaosztás és a pogácsafelezés is. Majd szépen lassan elindultunk hazafelé a hosszú nap után, mert sajnos, mint sok minden, ez sem tarthat örökké, és még rengeteg embernek át kell élnie ezeket a szép élményeket, mert waldorfosnak lenni nagyon jó!

Novák Dóra, 12. osztály

Összeállításunkból látható, hogy ugyanazt mennyire sokszínűen, mégis nagyon hasonlóan lehet megünnepelni, megélni. Visszatekintésünkkel szeretnénk kicsit megőrizni azt az ebben az időszakban külsőből belsővé változó fényt és meleget, amely majd a legmélyebb sötétségben, a legkeményebb hidegben is ragyogóvá tud válni karácsonyra mindannyiunkban.

*Az összeállítást készítette:
Fábián Zsuzsa*

Győrffy Ákos:
Havazás Amiens-ben

Szent Márton-apokrif

Tegnap reggel óta havazik. A város körvonalai alig látszanak a sűrű hófüggönyön át. Lovam mozgásán érzem, hogy fárad, minden lépésnél remeg alattam a teste. Csak akkor vettem észre azt az embert, amikor elhaladtam mellette. Addig azt hittem, egy kupac föld az út mellett, amit belepett a hó. Megmozdult.

Gyerekkoromban láttam utoljára ilyen havat, Pannóniában. Apám a hátán vitt haza, különben elsüllyedtem volna a hóban. Már csak ruhájának fagygyúszagára emlékszem, és a vállá fölött a messzi dombsorok szürke vonalára.

Az ember megmozdult, kinyújtotta a kezét. Fagytól szederszínű bőrén csorgott a megolvadt hó. Megpróbált szólni hozzám, de csak nyöszörögni tudott, keze megdermedt a mozdulatban. Mint egy csupasz faág, ahogy kimeredt a hóból a karja. Leugrottam a lóról, köpenyemet ráterítettem, és dörzsölni kezdtem dermedt testét a köpenyen át. Rám nézett, szólni akkor sem tudott, láttam a szemében az arcomat, az arcomat és a hólepte vidéket körülöttünk. Fiatal férfi volt, olyan sovány, hogy a köpeny alatt szinte elveszett a teste. Magam elé ültettem a lóra, úgy haladtunk át a városkapun.

A centurio utánam szólt, hogy miért nem hagytam inkább odakint, a falon túl, mindenkinek jobb, ha az ilyen nyomorult koldusok elpusztulnak télen, mint a legyengült özek, már így is sok van belőlük. Ha tudnád, mit beszélsz, belepusztulnál a szegyenbe, mondtam neki, s ahogy továbblovagoltam, hallottam még harsány röhögésüket.

Amikor aznap éjszaka, a legénységi szálláson álmomban megjelent az Úr, megismertem rajta a köpenyem, amelyet ráborítottam arra az emberre, aki ott feküdt a hóban, nem messze a városkaputól. Nem láttam tisztán az arcát, olyan erős fényt árasztott, de tudtam, hogy Ő az. Beszélt hozzám.

A köpenyed nekem adtad, a köpenyedet rám terítetted. A fény az én ruhám, öltözz fel az én ruhámba, terítsd magadra palástomat, melyre Atyám nevét hímezték az angyalok. Reggelre elállt a havazás, méteres hó borította a város utcáit.

Álltam a hideg, téli napsütésben az ablaknál. Olyan ürességet éreztem, mintha nem lenne testem. Mintha nem is én nézném a halványkék eget a sikátorok fölött, mintha csak tekintet lennék, test nélkül, de mintha ez a tekintet sem az enyém lenne. Mintha eltűntem volna magamból. Mint ez az üres mosdókancsó mellettem, az asztalon, ahogy üvegfalán ragyog a fény. És mintha valaki idegen hangját hallanám, úgy hallottam saját szavaimat, ahogy az ablakpárkányra dőlve suttogom: Nem az enyém volt, amit adtam, Uram. Nem vagyok a magamé.

Az a koldus vagyok, senkié, a falakon kívül, kiteszítva, mint te voltál közöttünk. Nem vagyok sehol, csak arcod fényében. Nem mozdulok el a fényből, Uram. Ruhádba öltözöm, fényes palástodba öltözve kelek át a végtelen havazáson, ami az e világ.

(Győrffy Ákos 1976-ban született Vácon. József Attila-díjas költő, egy hajlétalanszállón dolgozik és ír. Versei 1996 óta jelennek meg különböző folyóiratokban. Havazás Amiens-ben című kötete 2010-ben jelent meg.)

Főris Dorina, 7. osztály

KARÁCSONYRA VÁRVA

Forgács Erzsébet írása

*„Magasztos hírnökként szüntelen
Szállnak, lebegve odafenn
Az égiek, ha az Úr üzen
Roppant szándékáról a mennynek;
Csoda-e, ha olykor-olykor
Jövő-remény a szárnyaikról
Piheként le hull a földre,
Szívünkbe előérzetet csempve.”*

(Jean Ingelow)

Advent van. De mit is jelent az advent mint kifejezés, és mit őriz szellemi-lelki tartalmában?

A Katolikus Lexikon szerint az advent szó jelentése „eljövetel”. A latin „adventus Domini”-ből származtatható, amely annyit tesz: „az Úr eljövetele”. A karácsonyt megelőző várakozás az eljövetelben éri el jutalmát. Ma az adventi időszak négy hétből áll. Kezdetét a Szent András apostol napjához (nov. 30.) legközelebb eső vasárnap jelöli ki, de régen Szent Márton adta az advent küszöbét.

Ezen a napon még a liba-lakomák az újbor kíséretében egy utolsó közös együttlétet engedélyeztek a hagyományt tisztelő embereknek, hogy aztán – mint

Húsvét előtt – negyvennapos szigorú böjttel készüljenek a karácsonyra. A testi-lelki megtisztulást a hajnali szentmisék, a roráték tették teljessé. Ezeket mindig napfelkelte előtt tartották, és aranymisének is nevezték. A külső sötétségben, lényünk belső magvában így születhet csak meg a bennünk megszemélyesült fény!

Akkor, amikor még nem úszott mesterseges fénycsugárban a világ folyamatosan, másként vált megélhetővé az őszi-téli szürkületben derengő fény. Akkor valós tapasztalat volt, hogy október 31-én aludni mennek a fák. Halottak napjára avarszőnyeg borítja az aljukat, és szürkén-feketén meredező ágaik az elmúlást, a múlandóságot idézik. Ez alól csak két fa jelent kivételt: a nyírfá, Szent János apostol fája, és a fűzfá, amely Máriáé. Ezek csak szenderegnek, ahogy színük is mutatja: a nyírfá megtartja az élet színét, vöröses marad. A fűzfá pedig aranyos zöld, mely a legfénytelibb zöld (viridián). Életerejüket az is mutatja, hogy tavasszal elsőnek ébrednek.

Ahogy a külső természet egyre inkább beledermmed a fagyos szürkességbe, úgy vágyakozunk mind erősebben a Fényre, a teremtet és megtartó életre, mely a Napban testesült meg. A Nap az emberiség mindennapi megélhetését jelentette, ezért alapvetően szerepel már az ősi mitológiákban is. Már a perzsák is megünnepezték december 25-én Mithrásznak, a világosság istenének születését. Mivel a világosság és a Nap szorosan összetartozik, Mithrászt napistenként is imádták, és azt tartották róla, hogy az ember testi-lelki gyötrelmeit jött enyhíteni, túlvilági életet ígérve nekik erényes életmódjukért cserébe. Ez a kultusz gyorsan elterjedt Kis-Ázsiában, majd a Római Birodalomban is, így hazánk területére is eljutott.

A római naptárban a „Sol invictus” – a „Legyőzhetetlen Nap” ünnepeként is helyet kapott. A kereszténység elterjedésével a tiszta szeretet és a békesség ígé-nyével érkező kis Jézus születésnapja lett,

és „Sol Salutis”, vagyis az „Üdvösség Napja” névvel jelölték.

Hat héttel ez előtt a győzedelmes születés előtt, Márton napjától a világ és a benne élő ember törekedni kezd egyfajta szűzi tisztaságra. Ez a szűzi tisztaság a fehér színnel rokon, ezért a népi hagyomány úgy tartja, hogy ilyenkor esik le az első hó (szűz hó). Imádkoztak is a régi-ek, hogy „a Jóisten Szent Márton fehér gyócsát ráterítse a határban didergő Jézusra”. (Molnár V. József) Vagyis, hogy hótakaró alatt vészelve át a téli fagyokat az ősszel elvetett búza. A búza, amely magán viseli Jézus képét, s ahogy gyermekeink mondókája tartja: „mag, mag, búzámag, benne aluszik a Nap.”

A Szent Márton alakjához kötődő másik szimbólum, a liba is régtől fogva használt jelkép, amely ősidők óta közvetít az égi és a földi világ között. Ezt a madarat – amely a történetekben lúd és hatyú formájában is szerepel – többnyire a nőiséghez, a háziassághoz kapcsolják mint hasznos, óvatos és figyelmes állatot, az éberség megtestesítőjeként. A görög mitológiában Aphrodité madara volt.

A régi germánok hálaadó ünnepe a jó termésért szintén november 11-én volt, akik ebből az alkalmából madár-, többnyire libaáldozatot mutattak be az isteneknek. Úgy hitték, hogy Wotan fehér lovon átlóval a vidéken, s bőséges enivaló kerül nyomában mindenki asztalára.

A rómaiak ekkor ünnepelték a tél kezdetét, és Mars isten szent madarát, a libát fogyasztották. Rómában a liba neve „avis Martis”, azaz Mars madara. Ezt értel-

mezték később úgy, hogy Márton mada-
ra. Ez a nap Aesculapius ünnepe, akit az
orvostudomány és a megújuló élet istene-
ként tiszteltek, ezért „áldoztak” neki ez-
zel az értékes állattal. A liba tisztelete
fokozódott, mióta a Capitolium lúdjai
ébresztették fel a fáradt őrséget, mikor a
gallok megpróbálták azt éjszaka elfoglalni.

A szent ludak alakja Márton püspökké
választásánál is feltűnik. Amikor ő sze-
rénysegből, alázatosságból bebújt a libák
óljába, a ludak gágogása árulta el a rej-
tekhelyét.

A magyar vidékeken ekkor kezdődött a
tollfosztás. Az asszonyok vidám szóval,
lármásan kezdték el a fehér libákat a tol-
luktól megfosztani, de egyre csöndesebbé
váltak advent csöndjéhez közeledve.
Mert a toll az isteni erő megjelenítési
formája, tündérek és angyalok világát
idézi a maga könnyűségével, légmozgás
keltette súlytalan röptével, tértől és időtől
elszakadó lebegésével.

A Márton-napi rétesnyújtás szokása is
erre rímelt. A hártavékonyra lebegtetett
rétestészta az anyag meghazudtolása!
Nemcsak a szűzséget idézi, de föltekerve
a spirált foglalja magába, mely a kozmi-
kus energia képi megjelenítése. Benne
van az élet körforgása, a lélek átalakulása,
az örök újakezdés. Sokszor magát az
anyaméhet szimbolizálja. Ezért (is) olyan
fontos az adventi spirál-járás a gyerekek-
nek! Mert az ősképek isteni eredetűek, és
így életre keltve beleszületik a tartalom.

Maga az adventi koszorú is a Boldogasz-
zony ölelése, Mária öle, melynek legsö-

tétebb mélyén születik meg az „isteni
fény, Krisztus Nap”.

Molnár V. Józseftől azt is tudjuk, hogy a
teremtett világ alapformája, lelkünk alap-
rendje ez a koszorú. Tehát a koszorút
magunknak kell készíteni, hogy ez a ren-
dezőelv működni tudjon. Mégpedig
meghatározott módon, mert minden
szín, forma, hangsúly mágikus erővel hat!
Régen nyolc fűzfavesszőből készült, és
akkora volt, mint egy ölelés. De a kör
önmagában még csak kérés. Az óhajítás
nem telik be a puszta körben, csak ha
belekerül a kereszt.

A körkereszt középpontjában lép be Is-
ten a világba. Ezt csipkebogyó jelölte,
amely a legnagyobb fagyban is szép piros
marad. (Mózesnek is az égő csipkebo-
kornak jelent meg az „én vagyok az én
vagyok”.) A koszorút körben fenyőággal
díszítik, nyitottsággal a Nap járása felé.

A keresztpontok végére kerülnek a méh-
viasz gyertyák („mert azt Isten bogárkája
adta”) kék szalaggal átkötve. A kék min-
dig Mária palástjának a színe.

A gyertyák meggyújtásának is szent sor-
rendisége volt. Elsőnek a kelet felé állót,
majd a délit és nyugatit, és legvégül az
északit kellett meggyújtani. Így válhat
nyilvánvalóvá az Ő jelenléte: „Begyűtt
Jézus a házamba, házam közepében
megállt.”

A teremtett világban testet öltött maga a
teremtő Isten. De éppen azzal, hogy
Isten beleszületett az időbe, módunkban
áll kiemelkedni az időből.

Pilinszky János így ír az adventről:

„...advent a várakozás megszentelése.
Rokona annak a gondolatnak, hogy meg
kell tanulnunk vágyakozni az után, ami a
miénk.

Gyermekkorunkban éltünk így. Vágya-
koztunk arra, ami biztosan megjött. Té-
len az első hóesésre. És várakozásunk
ettől semmivel sem volt kisebb, erőtle-
nebb. Ellenkezőleg, nincs nagyobb ka-
land, mint hazaérkezni, hazatalálni, be-
teljesíteni és fölfedezni azt, ami a miénk.
És nincs gyengébb és „jogosabb” birtok-
lás se, mint szeretnünk azt, ami a miénk,
akit szeretünk, és aki szeret minket. Csak
a szeretetben, az ismerősben születhet
valódi „meglepetés”, lehetséges végeérhe-
tetlenül várakoznunk és megérkeznünk,
szakadatlanul utaznunk és szakadatlanul
hazatalálnunk.

Minden egyéb kaland, minden egyéb
megismerés és minden egyéb várakozás
véges és kérdéses. Így értem azt, hogy a
karácsony a szeretet, és advent a várako-
zás megszentelése.

Az a gyerek, aki az első hóesésre vár, jól
várakozik, s már várakozása is felér egy
hosszú-hosszú hóeséssel. Az, aki szeretni
tudja azt, ami az övé – szabad és mentes
a birtoklás minden görcsétől, kielégíthe-
tetlen éhétől-szomjától.

Aki pedig jól várakozik, az időből épp
azt váltja meg, ami a leggépiesebb és
elviselhetetlenebb: a hetek, órák, percek
kattogó, szenvtelen vonulását.

Aki valóban tud várni, abban megszüle-
tik az a mélységes türelem, amely szépsé-
gében és jelentőségében semmivel sem
kevesebb annál, amire vár.

Az adventi várakozás hasonlít a megem-
lékezéshez, de valójában mindennél tá-
volabb áll tőle. Valódi várakozás. Ponto-
san úgy, ahogy a szeretet mindennél va-
lóságosabban vágyakozik az után, akit
magához ölel, és örök újszülöttként a
karjai között tart.”

*„Legyen ma templom minden ember szíve,
Melyben a lélek szárnyat bontogat!
Karácsony édes ünnepén
Legyen imádság minden gondolat!”*

(Móra László: Karácsony édes ünnepén)

ISTENÁLDOTTA BÚZA

Miért ültetünk búzát harmadik osztályban?

Tóth Piroska írása

élik meg. A Rubikonként is emlegetett időszakban gyakran bizonytalanságérzést, összezavarodást élnek meg.

Biztonságérzetüket növeli, a világban való eligazodásukat segíti, ha megtapasztalják, hogy az ember képes munkájával értéket teremteni. Már képesek megérteni a hosszabb folyamatokat, s mivel legtöbbet a valóságos helyzetekből tanulják, a tananyagba beépül az ősi mesterségekkel való ismerkedés, köztük a földműves munkája. Maguk is megtapasztalják a földdel való munkát.

Az elmúlt időszakban az iskolakert kis részét birtokba vette az osztály. Első napon botokkal, kézzel próbáltuk a gyomoktól, gyökerektől megtisztítani a földet. Második naptól már szerszámokkal, ásóval, kapával – és hatalmas lelkesedéssel dolgoztunk. Napról napra egyre ügyesebben bántak a szerszámokkal, a földet nagy gondoddal készítettük elő a vetésre.

Az eke is előkerült az utolsó fázisban, kitaróan húzták, közös erővel, és megtapasztalhatták, hogy ez milyen nehéz, és ha összefognak, ők milyen erősek.

Elérkezett a vetés napja. Vetés előtt régi szokás szerint áldást mondtunk.

A búzaszentelő ének:

*Aki gondolsz a madárra,
Köntöst adsz a kis virágra,
Kegyes szemed legyen rajtunk,
Te benned van bizodalmunk.
Téli fagyban, hóban, jégben,
Te vagy minden reménységem
Jön a tavasz az új élet,
Abban minden újra éled.
Te ki hinted igéd magvát
Kemény szívünk alakítsd át,
Verd el benne szent Igédet,
Abból fakad örök élet.
Jön a tavasz, fák rügyeznek,
Áldd meg a mi vetésünket.
Búzánk, árpánk aratásra,
Hadd szökjön fel dús kalászbba.*

*Kik bajukkal hozzád futnak,
Segítségért folyamodnak,
Nem szenvednek ők szükséget,
Mindig érzik segítséged.
Édes Jézus, kérünk szépen:
Áldd meg munkánk egész évben!*

Már kikelt a búzánk: ha kimegyünk megnézni a „földünket” elmondjuk – ezzel is áldjuk – egyik kedvenc versikénket.

*Mag, mag búzámag,
Nőjél, nőjél hamarabb.
Esőt, felhőt hoz a szél,
Szomjas soha ne legyél.
Meleget a napfény ad,
Aranyat a nyári nap.
Mag, mag búzámag,
Nőjél, nőjél hamarabb.*

Cél, hogy lássák a folyamatot, hogy a magból hogyan lesz kenyér. Az első kis lépést megtettük, hogy legyen kenyérünk, de még sok minden kell, hogy kenyér legyen a kezünkben. Bencze József mintha a harmadikos gyerekeknek írta volna a következő versét:

Vetőbúza éneke

*Ez a jó föld –
ide vessetek,
Langyos esők, majd
ide essetek,
szelek, majd itt szeressetek,
sugarak, barnára fessetek,
kaszák ropogva szeljetek,
szekerek, zsákok vigyetek,
malomkerékbe vessetek,
pékek, kenyérré gyúrjatok,
eső, föld, napfény: itt vagyok!*

Végül szeretném megosztani veletek Móra Ferenc meséjét az Istenáldotta búzáról.

Móra Ferenc: Istenáldotta búza

Úgy volt az, hogy mikor az Úristen a világot teremtette, leküldte az angyalokat, néznek körül idelent, van-e még valami híja a világnak.

- Van ám, Urunk-teremtőnk – jelentették az angyalok –, mert búzát elfelejtettél teremteni.

- Ejnye, ejnye – csóválta meg az Úristen a fejét –, hát akkor miből sütik odalent az emberek a kalács-kenyeret?

- Bizony csak zuzmóból törik, fakéregből őrlik – panasztolták az angyalok.

- No, ez nem jól van így – tűnődött el az Úristen –, de hát mit lehetne itt most már tenni?

Szerencsére az Úristennek nem jutott eszébe ankétot összehívni, se népjóléti minisztérium nem volt még akkor teremtvé, mert ha lett volna, akkor még ma se volna búza. E helyett kiadta az Úristen a parancsot az angyaloknak:

- Nosza hamar, rázzátok ki az abroszomat az ablakon!

- Egykettőre fölkapták az angyalok az aranyabroszt az Úristen diófa asztaláról, vitték a csillagablakhoz, s ami morzsa volt rajta, azt mind kirázták a földre: abból hajtott ki idelent a búza.

Az ám, csakhogy akkoriban még nem volt istenáldotta búza a búza. Olyan volt az csak, mint az árokparton növő vadbúza, amivel a gyerekek szoktak játszani. Alacsony a szára, tarackos a gyökere, ritkás a kalásza, apró a szeme.

- Ejnye, de hitvány gizgaz lepte el a földet – mondogatták az emberek, és ügyet se vetettek a búzára, hanem azután is zuzmóból meg fakéregből őrlték a kenyeret. Mert mindig olyanok voltak az emberek, hogy a jó se kellett nekik, ha rájuk nem parancsolták, ugyan néha még akkor se kellett.

Mindössze két testvér akadt, aki azt mondta, hogy nem szabad az Isten ajándékát megvetni, hanem legalábbis próbát kell vele csinálni. Az egyik is fogott magának egy darab búzaföldet, a másik is.

- Isten nevében vessünk – mondta a fiatalabb, akinek annyi volt a fia, lánya, ahány ujjja.

- Isten nevében arassunk – mondta az öregebb testvér, aki olyan magányosan élt a világban, mint valami öreg fűzfa a pusztában.

Hát hiszen vetni könnyű volt, mert abban a szél is segített. Vitte az apró magot, mint a pelyvát, s hol szemenként hullajtotta el, hol csomósan ágyazta bele a földbe.

- Adtál Uram segítséget, de nincs benne köszönet – sóhajtották a testvérek, akik az első szántóvetők voltak a világon.

Bezzeg nem fűjt a szél aratáskor. Sütött a nap, mint a fűtött kemence, hullott a verejték, mint az eső, szédelgett a két testvér, mint a beteg. Külön kellett leszakajtani min-

den szál búzácskát, kézzel kipergetni minden kalászát, s utoljára se lett több az egész termés egy-egy zsák búzájánál.

Szép holdvilágos este volt, mikor a fiatalabb testvér bekötötte a zsákját a tarlón. De ki is nyitotta mindjárt, felét kiöntötte a szérűre és csak a másik felét hagyta a zsákban.

- Hát azzal mit akarsz? – kérdezte a felesége.

- Ezt átviszem a bátyám szérűjére, kiöntöm az övéhez. Nézd, nekünk van fiunk, lányunk, aki segítsen kenyeret keresni. Neki nincs se kicsi, se nagy, aki segítségére legyen.

- Isten segítsen meg jó szándékodban! – igazította az asszony a vállára a zsákot.

Az ember azzal nekivágott az éjszakának. Hát ahogy a földje szélére ér, és át akar bújni az eleven sövényen, összeütközik valakivel, annak is zsák van a vállán, mint neki, az is hátrahökken, mint ő.

- Te vagy az, öcsém?

- Én ám, bátyám. Hát te hova igyekszel éjszakának idején? – kérdezte a fiatalabb testvér, lecsúsztatván válláról a nagy zsákot meglepetésében.

- Én bizony tehozad indultam – tette le az öregember is a zsákját. – Azt gondoltam, hogy jó lenne megfeleznem veled, amit az Isten adott. Magános ember vagyok én, kicsivel beérem; ti meg sokan vagytok, sok éhes szájat kell megelégtítened.

Abban a percben nagyot villant a fejük fölött az ég, hirtelen meleg szellő kerekedett, fölkapta a zsákokat, s ami búza volt bennük, azt mind szerteszt szóra a világon.

- Legyen megáldva, amit a testvéri szeretet megszentelt – mosolyodott le az Isten az égből.

S azóta olyan bokros növéssű, dús kalászú, kövér szemű, istenáldotta növény a búza. De mikor gyűlölködés hatalmasodik el az embertestvérek között, akkor alacsony a szára, tarackos a gyökere, ritkás a kalásza, apró a szeme...

Aratás után

Kenyérsütés a negyedik osztályban

A Dióhéj előző számában olvashattuk Dévényi Péter írását Az aratás öröme címmel. Ahhoz kapcsolódva, illetve azt folytatva mesélném el, mi lett a tavalyi harmadikosok által gondosan előkészített földbe elvetett, majd jó fél év múlva learatott búza sorsa.

A nyári szünetet a kék a „csűrben” töltötték, ott pihenték ki a növekedésük, fejlődésük fáradalmait. Átaludták a nyarat, közben arról álmodtak a búzasze-

mek, hogy kipirult arcú gyerekek nagy lelkesedéssel kicsépelik őket a kalászból, megörlik, megdagasztják kenyértésztának, megsütik és jóízűen megeszik. Ez békével és megelégedettséggel töltötte el őket, hiszen így a természet rendjét szolgálják.

A mosolygós búzaszemek ilyen álomszerű állapotban várták az őszt, amely gyermekzsivajjal köszöntötte és ébresztette őket. Az immár negyedikes lányok és

fiúk Ákos bácsi vezetésével nagy lelkesedéssel hozzáfogtak a csépeléshez, melyhez nagy segítséget nyújtottak ritmushangszereik, a tikfák. A búzaszemek énekelve, táncolva perdültek egy régi, patinás korsóba. Így teltek a napok, míg végül megtelt a korsó és elérkezett a várva várt nap. Úgy tűnt, beteljesedik a búzaszemek álma.

A gyerekek két órán át megállás nélkül forgatták a kézi malom őrlőköveit. A megőrölt búzát fateknőbe szitálták. Orsi néni felfuttatta az élesztőt, kis cukorral, sóval, vízzel, olajjal együtt a liszthez öntötte. Szorgos kis meleg kezek kezdtek dolgozni a tésztával. Azokban, akik Waldorf óvodába jártak, ismerős emlékeket ébresztett ez a tevékenység, hiszen ott hetente részük lehetett abban a csodá-

ban, ahogy kezeik által a búzából illatos, finom kenyér születik. Akik korábban még sosem éltek át ezt, azoknak lesz ezentúl mire emlékezniük!

A megdolgozott tészta megérdemelt dagadó-pihenőidejét töltötte kellemesen langyos környezetben.

Közben az udvaron a gyerekek Ákos bácsi irányításával a készülő lakomához a nedűt készítették: a megmosott szőlőfürtöket leszemezték, a szőlőszemeket ledarálták, majd a szőlőprésbe tették, amit körbe tekerve csepegett, csurdogált az édes must.

A megdagadt tésztából a gyerekek megformázták saját kis cipóikat, amelyek a sütőbe kerültek.

Míg illatukat kiárasztva sülték a cipók, néhányan az osztálytermüket készítették

elő. Rövidesen minden készen állott az ünnepi lakomához. Ákos bácsit bekötött szemmel vezették a számára kialakított legfőbb helyre. Gyönyörű látvány tárult mindannyiuk szeme elé: a padlón kialakított hatalmas „asztalon” az őszi természetet idéző falevelek, termések, gyümölcsök mellett ott sorakoztak a kisült cipók, kancsóknak a must.

A gyerekek Ákos bácsival körbeállták az ünnepi asztalt, majd felcsendült:

„Föld, Te adtad ezt nekünk,
Nap, Te érlelted nekünk.
Föld, Te kedves, Nap, Te kedves
A szívünknek mindig kedves.
Jó étvágyat kívánunk!”

Ez az asztali áldás, amelyet annyiszor elmondtak már, most egész másképp csengett... Magasabb húrokat pengettek ezek a szavak. Megteltek étellel!

Azoknak, akik ettek ezekből a cipókból, ittak ebből a mustból, nem csupán a gyomruk kapott éltető táplálékot...

*Tari Henriette
4. osztály, szülő*

Aki aznap az iskola felé járt a kora délutáni órákban, meg is kóstolhatta a negyedikesek által készített finomságokat, mert a gyerekek (az utánpótlás ereje...) kitalálták, hogy „biopiacot” rendeznek be az udvaron, és terveiket meg is valósították...

Történelemtanítás az 5. osztályban

2. rész— Perzsia

„Oh, Ember!
Ki a Fény és a Sötétség
között állsz,
Hozd a Napot a földre!
Légy a Fény harcosa!
Alakítsd át a földet,
a növényeket,
az állatokat
és önmagadat
ragyogó drágakővé!”
(Zend Aveszta)

Az előző kor emberei, az indiaiak még visszavágytak az isteni világba, emlékeztek arra a világra és mindent megtettek, hogy újra megtalálják az Egységet. A perzsák már körülnéztek a földön és tetszett nekik ez a világ, megpróbálták kapcsolatba kerülni ezzel a világgal. Ők

voltak az első állatszeliidítők és földművesek. Nem fordultak el a teremtet világtól, hiszen tudták, hogy feladatuk van a földön. Becsülték azt, amit az ember a földi erők által meg tudott szerezni. Növényeket nemesítettek, földet műveltek, pásztorkodtak. Az istenektől kapott tudással kezdték átalakítani a természetet. Mítoszaik is a természetben tapasztalt örökös harc köré épültek. A szárazság és az eső, a mennydörgés és a Nap heve a régi perzsák szemében egy kozmikus méretű harc megnyilvánulásai voltak. A jó és rossz, a fény és sötétség örökös harcáé. A két ellentétes erő: Ahura Mazda (a fény birodalmának ura) és Ahrimán (a sötétség fejedelme) állandó kozmikus harcát ASA-nak nevezi, ami

kozmikus rendet jelent. Itt a sakk ősi szellemi forrását találjuk. 64 kockából álló mezőn áll szemben egymással a két, 16 harcosból álló csoport. A figurákat nem bátyának, lónak, futónak, hanem békének, erőnek, szeretetnek hívják. De az ASA-ban harcba száll a munka, a bölcsesség, az örök élet, a teremtő és a megtartó is a sötétség erőivel: a halállal, a tudatlansággal, a tétlenséggel.

Ahura Mazda legfőbb segítői az emberek, kik jó gondolataikkal, szavaikkal, cselekedeteikkel segíthetik a fényerőket vagy gyengíthetik őket.

A dualitás eme világába születik meg Zarathusztra, kinek neve aranycsillagot jelent, kit Ahura Mazda nagyon szeret. A fény papjaként és tanítójaként feladatul kapja a föld lakóinak tanítását a jó gondolatok, a jó szavak és a jó tettek törvényére. Tanításait a Zend Aveszta foglalja össze.

Mikor megvénül, így szól a tanítványaihoz: „mindaz, amit tettem életem során, csupán készülődés volt arra a nagyszerű dologra, ami 3000 év múlva fog megtörténni. Akkor születik majd e földre az emberiség igaz Megváltója. Az én nevem Aranycsillag. Amikor a világ megváltója megszületik majd, egy aranycsillag jelenik meg az égen. Ennek a csillagnak a fényénél vezeti majd el szellemem a kor bölcseit oda, hol az áldott gyermek megszületik.”

3000 évvel később, mikor az idő beteljesedett és megszületett a Jézus-gyermek Betlehemben, egy ragyogó aranycsillag tűndökölt az égen...

Györgypál Ildikó

Horváth Zsófia, 5. osztály

Sík Sándor: A napkeleti bölcsek

Ama csillag után.
A holdsugaras hideg éjszakában,
Mint egy fehérlő, csendes álom,
Úgy vonult el a komoly karaván.
És elől ment a három.

A sziklás föld mogorván és kopáron
Feküdt el lábaik alatt.
Méltóságos sora a száz tevének
A harmaton halkan haladt.
És mintha fehér árnyak lengenének,
Úgy vonult végig a fehér sereg
A völgyön, ahol nem nőttek virágok,
S a városon, ahol az emberek
Nem virrasztottak és nem énekeltek.
S ahol nem látta őket senkisé.
És így suhant el csendesen
Életre éledt vágya Napkeletnek
Az ezredéves éjszakán.

Ama csillag után.

Sikerült megszelídíteni egy négylábút

Ketten álltunk. Négyszemközt. Zöld szeme ijesztő volt. Semmi sem moccant. Az egész úgy kezdődött, hogy elhatároztam valamit. Azt, hogy egy TIGRIS lesz a háziállatom. Az emberek kinevettek, de én nem adtam fel. Leöltem egy szarvast, és a húsát apró darabokra vágtam. A hússal együtt elindultam az erdőbe, a tigris barlanghoz. Ott ledobtam egy húst, majd egy másikat, örvényt képezve egy fa folyosóhoz. Felmásztam egy fára. 2 óra múlva láttam meg. Épp alattam ette a szarvas fejét. Nem teketóriáztam. Elengettem a kötelet és leesett a ketrec, rá a tigrisre. (A ketrecet még tegnap csináltam.) Így néztünk szembe. Majd ketrecestül a faluba rángattam. Az emberek csak nézték. Pár hét alatt hozzám szokott. Olyannyira, hogy kiengedtem. Hat nap múlva megszületett a kistigris. De ő nem evett húst, csak tejet. Ő a macska nevet kapta.

Balogh Botond, 5. osztály

Untam a sulit és kiköltöztem a dzsungelbe. Tigrisek, kígyók és pókok, szóval jó egy hely. Épp tűzfáért mentem, amikor egyszer csak hátborzongató üvöltés hallatszott a közelből. Kirázott a hideg, ha belegondoltam abba, hogy a félelmetes Szumátrai Tigris vadászterületén járok. Belevágtam a baltámat egy száraz fába, amikor vérszteljes morgás hallatszott mögülem. Hátrafordultam. Ebben a pillanatban egy Szumátrai Tigris rámvetette magát. Ha nem fordulok hátra, végem. Így viszont volt időm levetni magam a földre. A tigris fogsora a torkom helyett a levegőben csattant össze, majd a mö-

göttem álló fába vágódott. Tántorgott egy kicsit, és elterült. Halálos csapásra készülődtem, amikor fejembe szökött egy gondolat, hogy nem lenne-e jobb, hogyha megszelídíteném? Mindenesetre megkötöttem a tigrist, és hazavittem.

Nap mint nap ettettem, míg olyan nyugodt nem lett, mint a ma született bárány (bár azt inkább széttépte volna). Úgy gondoltam, teszek vele egy próbát. Fogtam egy kihagyozott botot, és kiengedtem. Nagy meglepetésemre, ahelyett, hogy a torkomnak ugrott volna, dorombolva hozzám dörgölözött. Így lettünk barátok.

Gesztelyi-Nagy Boldizsár, 5. osztály

Sikerült megszelídíteni egy állatot!

*Ős ember vagyok, barlangban lakok.
A sok hús ragad, a csont meg marad.*

*Kicsit később Farkast hallok,
este van már és elalszok!
Reggel aztán látod, látod,
a sok csontot nem találok.
A farkas volt az a fűrgé,
kéne nekem házörzőnek!
Keresem, keresem, de sehol
semerre nem lelem.*

*Másodszor már megtalálom,
megharapta a nadrágom!
Harmadszor is megtalálom
simogatom barátkozok.
Megetetem-megítatom,
simogatom jutalmazom.
Össze barátkoztam vele,
meg nem harapna egyszerse!
Ma már nyáját terel velem,
a farkast meg elűzetem.
Barátom lett mindörökre,
Kutya lett a barát neve!*

Zsók Viktória, 5. osztály

ÓÓÓ, AFRIKA...

Beszámoló egy 7. osztályos földrajz epocháról

A 7. évfolyamban a földrajz epocha két nagy témája Afrika és Ázsia. Nevezetes területek, éghajlat, az ott élő emberek kultúrája a régi időkben és ma, a XXI. században. Hogyan és miből élnek most, és hogyan találkozik az európai ember az onnan származó tudással, eszközökkel, vagy akár ételekkel.

A hetedikesekkel Afrikában kezdtük a barangolást. Elsőként a Szaharát jártuk be képzeletben, s láthattuk, hogy annak ellenére, hogy erről a névről mindenkinek a végtelen homoksivatag és dűnék jutnak eszébe, találunk itt repedezett sziklás-köves területeket, sík vidékeken és völgyekben egyaránt.

Találkoztunk különféle állatokkal, akiknek megvan az adottsága ahhoz, hogy kietlen szárazságban életben tudjanak maradni, mint pl. a ködivő bogár. Megismerkedtünk az itt élő emberek csoportjaival. Hogyan alkalmazkodtak az éghajlathoz, hogyan tudják ellátni magukat és családjukat.

Megismerkedtünk az Afrikában a mai napig fennmaradt, sőt, a mai napig használt barlangrajzokkal, különböző jelekkel, amelyeket ruhára is festenek, hogy ezzel gazdagságot, szerencsét, boldogságot kívánjanak ill. „viseljenek” magukon. Ezeket felhasználva vázontáskákat festettünk és batikoltunk. Nagy élvezettel

keresgéltek a fiatalok a hozzájuk legközelebb álló jeleket és jelentésüket, amelyeket viasszal rajzoltunk elő a festéshez.

Hasonló lelkesedést váltott ki az arcfestés. Ehhez jóval nagyobb bátorságra volt szükség, hiszen azt, hogy az arcunkon viseljünk valamit mint egy maszkot, ezt el kell vállalni. Előkészítésképpen beszélgettünk arról, mire és hogyan használják Afrikában hagyományosan a test- és arcfestést. Ünnepekre, máshol harcba vagy vadászatba indulván, néhol állandó viselkedet gyanánt. Egymást festették a fiatalok, igyekeztek mindenkihez hozzá illő színeket és mintákat választani.

Tanultunk afrikai dalokat, és improvizáltunk is: igyekeztünk felidézni azt az ősi erőt, amellyel az őslakosok máig élni tudnak. Ehhez dobok, csörgő s még a

népszerű kalimba is segítségünkre volt saját adottságainkon és kezünkön, lábunkon, torkunkon kívül.

Afrika vidékeit, az ott élő állatokat, embereket számtalan kiselőadásból ismertettük meg egyre mélyebben és részletesebben. Szinte mindenki egynél több előadást vállalt el, voltak, akik párban is dolgoztak. Bátran, magabiztosan álltak ki beszélni az osztály elé a fiatalok, részletesen és sokan nagyon élvezetesen számoltak be az általuk választott témáról. Az osztály többi tagja eközben szorgalmasan jegyzetelt, hogy az otthon írandó összefoglalókhöz minél több információja legyen.

Afrika után Ázsiában töltöttük időnket, amelyről szintén izgalmas, emlékezetes előadásokat hallgathattunk. Megismer-

tük a Himalája vidékét, ahol Földünk legmagasabb pontja is található, és csupa jég és hó; itt másképp kell az élőlényeknek alkalmazkodni, mint a nem sokkal távolabb fekvő India forró vidékein. Lemerültünk ugyanakkor a világ legmélyebb pontjára, ahol elképzelhetetlenül nagy nyomás és sötétség uralkodik. S jókat neveltünk a Mariana-árok mélyén élő különösebbnél különösebb állatok alakján, szokásain, de emellett ámultunk is különleges képességeiken.

Mindezen kívül fontos világkereskedelmi szempontok is előkerültek; gyáróriások, amelyekből néhány naponta újabb épül, gazdagítva ezzel a termelést, ugyanakkor a környezetvédelem szempontjából fontos kérdéseket foglalmaztak meg a fiatalok.

Belehelyezkedtünk egy-egy kínai kislány életébe, átélhettük, milyen fáradhatatlan összpontosítás szükséges a kínai írásjelek, a kandzsik másolására, hát még

az elsajátítására! Jó volt megtapasztalni, hogy ha akar, mindenki rendelkezik kellő türelemmel és kitartással.

Végül volt szerencsénk találkozni három olyan fiatallal, akik Afrika különböző országaiból jöttek a gödöllői egyetemre tanulni, s megajándékoztak minket azzal, hogy ellátogattak hozzánk és meséltek otthonukról. Mindazon kívül, amit elmondtak nekünk, varázslatos élmény volt csak látni és hallgatni, figyelni gesztusait, beszédüket. Odaadással ültek a gyerekek és minden részletet igyekeztek alaposan megfigyelni és magukba szívni.

Maradandó élmény volt mindenki számára, és méltó zárása egy ilyen tartalmas, szép témának.

Planicska–Aldorfer Eszter

AFRIKA

Lüktet a szó, Afrika,
Banán, mangó, datolya.
Parázslík a napkorong,
Tigris, zsiráf, antilop.
Törzsek tánca babonáz,
Éjjel kazu fuvoláz.

Őserdő és Szahara,
Kongó, Gabon, Líbia.
Ó, te csodás Afrika,
Ezért vágyom én oda.

Kovács Laci, Bencze
Ágnes, Kovács Orsi

Sok-sok ország,
Népek és törzsek,
Kietlen sivatagok,
Zöldellő rétek,
Csillogó vízesések,
Magasodó hegységek.

Ez mind itt van körülöttem,
De te ezt észre sem vetted,
Mert oly nagy a világ,
S bárcsak berepülhetném, mint egy madár!
És mi még mindig csak ámulunk
Ezen a sok természeti csodán!

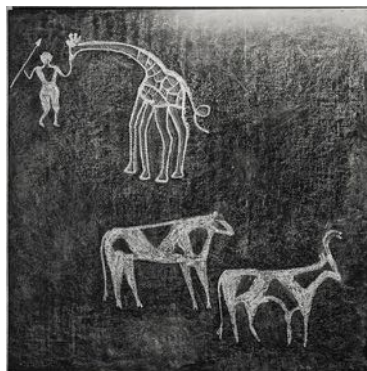
Szabó Adrienn, 7. osztály

Hosszú az országút,
Szinte végtelen.
Alig van víz vagy kút,
Mégis kedves énnemem.
Kevés ember mondhatja:
"Átmentem a Szaharán!"
Kevés élő a lakója,
Kívül pár fűszálon és fán.
Én mégis nekivágok
Szilárd elhatározással.
Futnak utánam a szolgák és hajcsárok,
Mégis egyedül vagyok a sivataggal.

Bekő Anna, 7. osztály

A Földön élek, emberek között,
De mégis, csak átsuhanok a hétköznapiak fölött.
Mert bennem egy fontosabb, szebb világ él,
Mint mindenkié, de ezt kimondani az
emberiség fél.

A Földön sok minden szép és jó dolog van,
De bennem annyi, amennyit akarok – mármint a
fantáziámban.
Ezzel nem szídom, dicsérem a Földet.
Mert látod: csak képzeletben találsz
nálá többet.

Az iskolában – főleg gimnáziumban – szoktunk foglalkozni a platóni testekkel, más néven tökéletes testeknek nevezett téridomokkal, amelyekből öt van. Ezek közül legismertebb számunkra a kocka. A legegyszerűbb forma csupa egyenlő oldalú háromszögből készül, és úgy hívják, hogy tetraéder. Ha próbálunk egy kicsit a sima geometriától elvonatkoztatni, akkor ebben az ismétlődő szimbólum a háromszög. A háromszög, amely a szelleminek, az isteninek a szimbóluma – gyakran megjelenik a vallásokban is. Amikor ezekkel foglalkoztunk, pálcikákból megpróbáltam kirakni egyet. Vizuális típus vagyok, fontos volt, hogy lássam, és egy kicsit meditáljak rajta. Elkezdtem a tetraédert elkészíteni és ez rendben is volt. Jött a következő, amely szintén egyenlő oldalú háromszögekből készül, de nyolc darabból, tehát tulajdonképpen úgy néz ki, mint két egymással szembe fordított piramis, amelynek az alapja a négyzet. Ezen is el lehet gondolkodni, de ez még nagy felfedezést nem okozott bennem. A következő idomot – amely a legismertebb számunkra –, a kockát is elkészítettem fűtisztító pálcikákból. Nem összeragasztottam, hanem cérnát fűztem át rajtuk és úgy raktam össze őket. Elkészült a kocka, leraktam az asztalra, és szétfolyt. Újból leraktam és újból szétfolyt. Hiába próbálkoztam azzal, hogy a fizikai életünk legstabilabb elemét, a kockát, stabilá tegyem, mégsem sikerült ezt megtenni. Egészen addig, amíg rá nem jöttem arra, hogy elkészítve, a négyzetekben az átlókat így létrehozva, a kockában egy tetraéder alakul ki, csupa egyenlő oldalú háromszögekből.

Ekkor jöttem rá arra, hogy a fizikai nem tudja betölteni a feladatát, azt, hogy a legszilárdabb legyen, abban az esetben, hogyha nincsen benne a szellemi hármasság. A legfizikaibb dolog is csak akkor tudja betölteni a szerepét, ha van benne szellemi alkotóerő, szellemi megtartóerő.

Így továbblépve, a következő forma húsz darab egyenlő oldalú háromszögből épül fel, és a gömbhöz már egyre jobban hasonlító test lesz belőle.

Az alján van öt háromszög összekapcsolódva, erre rájön még egy sor háromszög, majd elcsúsztatva egy fél háromszögnyt, a köztük levő részbe bejön a következő háromszög-sor, majd a tetején – ugyanúgy, mint az alján – még egy ötös sor egymáshoz kapcsolódva zárják a formát. Így újból létrejön egy tökéletes/platóni test, amely csupa szellemi, csupa háromszög, ezért nincs is gond vele.

Az utolsó, a gömbhöz legközelebb álló forma (a gömb a teljességnek is szimbóluma), a pentagonális dodekaéder ugyanúgy épül fel ötszögekből, mint ahogy az előző test háromszögekből.

Az ötszög az ember szimbóluma. Ugyanaz történt az ötszögekből felépült testtel, mint a kockával, amikor leraktam, nem tudta megtartani magát, szétfolyt, nem tudta betölteni a szerepét. Ez a test is csak akkor tudta betölteni a szerepét, amikor behúztam a háromszögeket. És így az ember, ezekkel a tapasztalatokkal járva a világban, elkezd látóvá lenni. Meglátja a törvényszerűségeket és saját, valódi tudást szerez a világ felépítéséről, működéséről.

Balog Lehel

Képriport

A nyolcadik osztály fergeteges sikerrel mutatta be októberben Carlo Goldoni: Chioggiai csetepaté c. vígjátékát. Három felejthetetlen előadás, három különböző szereposztásban – játék volt a javából!

A fotók a 3. előadáson, október 18-án készültek.

ARCOK

Míves, eredeti és természetes— kézművesség művészi szinten

Beszélgetés Monostori Judittal

Nemezoo és Monofaktúra Műhely – varázslatos nemezfűgúrák, különböző kézműves technikák; gyermektáborok, szakkörök, jókedv, lendület és mindig valami izgalmas tevékenység gyermekei szűlői körében, amikor éppen valamelyik ünnep, óvodai vagy iskolai esemény szervezői...

Több mint 10 évvel ezelőtt találkoztam először Vele és a kedves nemez állatká-
iddal a Gödöllői Kastélyban az Adventi Vásáron. Honnan ered a nemezelés sze-
retete?

Meghatározó volt gyermekkoromban Orient Enikő textilművész kézműves szakköre. Tíz éven át jártam hozzá, a kézművesség áthatotta – és hatja át mind a mai napig – életemet. Enikővel neme-

zeltem először egy nemez táskát. Akkoriban még műszállal kevert gyapjút lehetett kapni, jól megizzadtunk, mire elkészült. Majd két napra elvitt bennünket Kecskemétre Vidák Istvánékhoz, ahol egy nászajándékba szánt türkmén mintás nemez szőnyeget készítettünk. Első tapasztásra szerelem volt, már csak azért is, mert István amúgy is nagy mestere a nemezelés iránti szenvedély felébresztésének.

Amikor megszülettek a gyermekeim, a nemez volt az az anyag ill. technika, amivel a gyerekek mellett is lehetett dolgozni, nem kellett hozzá különösebb eszközpark.

Mi ihlette a később Nemezoová kifejlődött egyedi kis figuráidat?

A barátaim újszülött babáinak szántam ajándékba. Így készült el az első nyuszi, egy dinoszaursz, Sárinak pedig egy jávorszarvas. Aztán valahogy megszülettek az első marok-állatkák. Csiga-biga, kismadár, róka, orrszarvú, oroszlán... Ezeket még nemezlaponkból vágtam ki, varrtam, tömtem és hímeztem. Még nem is volt annyira kiforrt a technika és a kínálat is elég szerény volt, de elég hamar belevágtam a vásárolásba. (Legelőször nem is nemezzel, hanem ezüstékszerekkel álltam ki. Ötvös barátnőmtől tanultam a technikát, ezüstlaponkból fűrészeltem ki különféle absztrakt formákat, egy kis forrasztás és már kész is volt az ezüst fülbevaló. Még a Mesterségek ünnepén is voltam velük!)

Azóta is rendszeresen járok főleg Waldorf bazárokbá. A technikám is kiforrt az

évek alatt, manapság a sablon köré való nemezelést alkalmazom.

A nemezelés mellett sokféle más technikát is láttunk tőled. Melyek állnak igazán közel a szívedhez?

Elsősorban a nemezelés. Amikor állatot készítek, akkor „szőrszobrászkodom”. Sokat kell alakítgatni, formázni, míg formává szelídül az anyag. Mikor képeket készítek, akkor pedig varázsolódik az anyag. Elkezdem fejfelé rakni a színeket, a formákat, rétegeket. Szappanozom, gyúrom – a végeredmény mindig meglepetés, akárhogy is tervezem.

Vidak Istvánnal a nagy szőnyeg nemezése előtt elmondunk egy mongol imát, amelyet én is mindig elmondok készülő műveim felett.

Szakkörös tevékenységeim kiemelt anyaga a papír, amelynek ezerféle megmunkálási, felhasználási lehetősége van.

Enikővel sokat “papíroztunk”. Bámulatos, hogy ebből az egyszerű anyagból mennyi mindent készítettünk. Egyszer jót játszottam ezzel a lehetőséggel.

Enikő egykori tanítványaiból kialakult egy baráti társaság. Ötvenedik születésnapján egy közös alkotással gondoltuk meglepni öt: mindenki kapott egy kb. 40 cm x 15 cm-es csíkot, amit tetszése szerint megmunkálhatott – ki, melyik technikában járatos –, majd ezt egy közös alkotássá fűztük össze. Ekkor eszembe jutottak Enikő szavai, mikor azt mondja, hogy eddig mi tanultunk tőle, most ő szeretné a mi ötleteinket meghallgatni. Ekkor ezt a csíkot felosztottam ötven kis négyzetre, amelyen ötven különböző papír-megmunkálási technikát vonultatam fel. Papírmasé, domborítás, origami, kirigami, papírszövés, tépés, égetés, gyű-

rés... Magam is megdöbbenem, hogy ennyit össze tudtam gyűjteni.

Amikor tehetem, elmegyek nemzetközi origami találkozókra, ahol külföldi mesterek tartanak órákat az érdeklődők számára. Volt olyan óra, amelyikről kifordultam, miután másfél órán keresztül csak a papírt osztottuk be 16 x 16-os négyzetekre, ez után kezdődött csak az összeállítás. Ellenben bámulatos volt annak a vietnámi mesternek az óráját követni, aki a vizes origamit alkalmazza. Benedvesíti a papírt, így az képlékenyebb lesz és hajtogatás után könnyen formázható; valóságos szobrok kerülnek ki a kezei közül. A francia Vincent Flodererrel gyűrőssel, kreppesítés technikáját alkalmazva kalapokat, gombákat lehetett készíteni. Ha csodát akartok látni, keressetek rá a nevére!

Egy szó, mint száz, mindig gyűjtögetem az ötleteket és hozom haza szakköröseimnek.

A harmadik kedvencem pedig az agyagozás. Már elméláztam párszor azon, hogy miért pont az agyagozás (a középiskolát kerámiaformázóként végeztem), a papírmasé és a nemezelés a liblingtechnikáim.

Mindhárom sok toleranciát igényel: az agyagtól koszos lesz a kezed, a papírmasétól ragadós, a nemezeléstől pedig szapanos, vizes, időnként “bűdös”....

Van-e olyan technika, amit még szeretnél jobban megismerni, elsajátítani?

A fotózást!

Nagyapámmal gyerekkoromban a fotólaborra átalakított konyhában – amely most a mi konyhánk – nagyítottuk a képeket. A fotózás szeretete itt indulhatott, majd a főiskolán volt a következő találkozás.

A Tanítóképző Főiskola vizuális szakán végeztem, ahol a fotólabor demonstrátorra voltam. Izgalmas, kísérletezésekben bővelkedő órákat töltöttünk a piros lámpa fényénél, a különféle vegyszerek és fényérzékeny papírok társaságában.

Még filmeztünk is, mert a NAT-ban a mozgóképkultúra mint tantárgy szerepelt a felső tagozaton.

Mikor már megszülettek a gyerekek, én éjjelente még mindig filmeket forgattam, animációkat készítettem kávéscsészékkel, teáskanalakkal (lásd: Youtube – Hódolat a király előtt) és persze a gyerekekről is készült egy-két szürreális, kísérleti jellegű felvétel pl. Nina Simone zenéjére hintázatom Sárít a szobában, miközben stroboszkópra van állítva a felvételi mód.

Az alkotás mellett valahogy mindig ott van a pedagógia.

Közel áll hozzám az alkotás és a pedagó-

gia is, arra törekszem, hogy egyensúlyt teremtsék közöttük. Egyre jobban érzem, hogy túlságosan eltolódott a hangsúly az alkotás felé, örülnék, ha idővel a tanítás kapna nagyobb szerepet az életemben.

Szeptemberben egy egész hónapon át helyettesítettél a napköziben. Milyen tapasztalat volt?

Rövid volt! Nagyon élveztem. Nehezen tudom megfogalmazni az érzést, egyszerűen gyerekek között lenni nagyszerű! Már egész nyáron kacérkodtam a napközizés gondolatával, így a felkérés szinte sorsszerű volt. Titkon remélem, hogy lesz még folytatása. Ez csak egy hónap volt, de ha hosszú távon lehetőséget kapnék, vannak ötleteim, hogy mi mindent csinálhatnánk.

Folytatódik iskolánkban idén most már heti rendszerességgel a Monofaktúra Műhely. Honnan ered valójában az elnevezés?

Kerestem egy jó nevet a foglalkozásaimnak és végül egy jó barátom adta az ötletet. Monostori – Manufaktúra összevonásából alakult ki a Monofaktúra. Természetesen nincs semmi köze a monohoz mint „egy”-hez, hiszen maga a Műhely nagyon sokféle technikát alkalmaz.

Szeretném, ha ez egy olyan alkalom lehetne péntekenként, ahova bárki betérhet, ha csak egy beszélgetése is. Jöhet kisebb gyerek is szülővel, diák és felnőtt is! Olyan játszóház-jellegű szeretnék, mint tavaly volt, akkor havonta egyszer. Nagy szeretettel várom még a jelentkezőket!

Sokat táboroztats is nyaranta...

Sanyi Manókkal, akarom mondani Balla Veránál kezdtem a táboroztatást.

Mindig nagy kihívást jelent számunkra a tematika mellé megálmodni a tevékenységeket. A katarzispont mindig a táborzáró, mikor a gyerekek jelmezt öltve teljesen átszellemülve átlényegülnek. Évek múltával aztán feltámadt bennem az igény egy kötetlen, élménygyűjtögetős, ott-alvós táborra. Völlár Tündével és Kovács Klaudiával vittük el három éve az első csapatot Mindszente-Angyalvárra, majd Boldogkőváraljára – itt Végh Anikó is csatlakozott csapatunkhoz, idén pedig Tihanyban táboroztunk, az Óvár mellett. Fontos kritérium a hely kiválasztásakor, hogy a VÁR szó valamilyen módon kapcsolódjon táborunkhoz – ez amolyan huncut játék részünkről. Enikő is meglátogat bennünket egy pár napra, ő a tiszteletbeli nagymamánk, minden ősi fortély tudója.

Nekem nagyon sok energiát ad gyerekek között lenni. A nemezállatokkal nem lehet viccelődni, vagyis nem az igazi. Egy gyermek odabújik, rám mosolyog, méltatlankodik, ha heccelni próbálom, megölel, érdeklődik... és játszik fáradhatatlanul. E játéknak részese lenni üdítő érzés.

Mi vezetett el végül a Waldorfhoz?

Mindig valahogy megtalált.

16 évesen Csenyétén jártam, ahol cigány gyerekeket tanítottak a Waldorf módszerrel. Itt ismertem meg Richter Beát. Ekkor találkoztam a Waldorffal először, akkoriban csak a névvel. Majd a főisko-

lán újra, akkor már részletesebben. És amikor ideköltöztünk Gödöllőre, a Fácán sorra, a Fürdő utcában ott volt egy Waldorf ovi! Ekkor már teljesen úgy éreztem, hogy dolgom van itt...

Valójában esztétikailag szerettem bele elsőre. A hely miliője, természetessége az, ami elvarázsol. Számomra nagyon fontos, hogy milyen környezetben tölti a gyermekem a mindennapjait.

Végül nem bántad meg?

Nem, de embert próbáló feladat Waldorfos szülőnek lenni...!

Talán a legszebb mégis az volt, hogy életfelfogásommal teljesen megegyezett az a szemlélet, amelyet az oviban kaptam. Kezdvé azzal, hogy nem kapcsolják fel a villanyt, amint egyre sötétebbek a reggelek, vagy az, hogy esőben, hóban is kint játszottak és ügyet sem vetettek arra, hogy sárosak lesznek a gyerekek. Itt megélheti az ember a dolgokat olyannak, amilyenek.

A másik rácsodálkozásom a bábszínház volt. A másik csoport óvónői egyszerű, kedves bábozást rendeztek, amelyre meghívták a mi csoportunkat is. Nem valami nagy hírű bábcsoport előadására vitték el őket, hanem a sajátjukból csináltak nagy eseményt a gyerekek életében.

Sokan azért fizetnek, hogy minél többet kapjon a gyermekük, én pedig azért, hogy minél „kevesebbet”.

Nagyon meghatározó volt még számom-

ra a kisgyermek természetes vallásosságának ápolása. Nyitott füllel hallgattam a gyerekeimet és nagyon sokat tanultam tőlük. Alapvetően a Waldorfos léttel nagyon sokat tanultam a gyermeki lélekről. Mikor el kellett búcsúzni az óvodától, nagyon nehéz volt a szívem. Úgy éreztem, a gyermekeimmel együtt én is kiléptem a burokból.

Ha visszatekintesz, szakmailag mire emlékszel vissza a legszívesebben?

A 2012-ben elnyert NKA által kiírt alkotói pályázatra: a táncház és népművészeti mozgalom 40. évfordulójához kapcsolódó tervet vártak.

Ez volt életem első pályázata. Gondoltam, kipróbálom; tapasztalatot akartam szerezni pályázatírás terén, nem is álmodtam róla, hogy méltatják.

Nagyon szép tartalommal tudtam megtölteni, ugyanis a Nádasy Kálmán Művészeti Iskola, ahol oly sok évet töltöttem mind a zenei, mind a kézműves szakon, szintén a 40 éves fennállását ünnepelte. Egy 5 m hosszú, 40 cm széles nemez lugast álmodtam meg Enikő kézműves termékének ajtaja elé. A kapun belépve, hátrahagyva a jelent, a múltba csöppennünk, ahol ősi kézműves mesterségekkel találkozunk a belépők.

Mintaszerkesztése a székelykapukat tanulmányozva született meg. Témája egy organikus, szövevényes viráginda, 40 különféle virággal, amely egyszerre a táncház és népművészeti mozgalom és a Nádasy Iskola éveit is számlálja. A virá-

gok a magyar népművészetből ihletett, átköltött motívumok. Szirmaik száma: 3, 7 és 12 – népmeséink kedvelt számai.

Munkásságom egy szép, kiemelkedő pontja volt ez, egyben főhajtás Enikő előtt, akinek meg tudtam mutatni, hogy mivé váltam. A sors fintora, hogy Enikőt abban az évben nyugdíjazták, így csak csöppnyi ideig élvezhette a kapu varázsát!

Szeretném azt tovább vinni, amit tanárom, Enikő megkezdett – kézművességet oktatni és művelni művészi szinten.

Kecskés Judit

SORSKÖVETÉS

Kirándulás Olaszországban 2000-ben

A 2008-ban érettségiző osztállyal 2004-ben kezdtem el a közös munkát osztálykísérőként. Előtte a földrajz epochákon már sokszor találkoztunk.

Nagyon érdeklődő, magas szociális érzékenységgel bíró kis csapatot ismerhettem meg, ahogy egyre jobban haladtunk az időben. Befogadó nyitottság, jókedv és mély érzelmek körforgása: ez jellemezte leginkább az osztályt. Ezen tulajdonságok határozottan látszottak akkor is, amikor svéd, majd kolumbiai cserediák érkezett az osztályba. Mindkettőjüket

nagyon nehezen engedte el az osztály, nagyon szoros kapcsolat alakult ki velük.

Nagyon szerettem az osztállyal az iskola-falon túli programokat, ezért igyekeztem minél többször lehetőséget biztosítani arra, hogy kimozduljunk és valamilyen „fonál” mentén végigjárjuk, -éljük az adott helyszínt, programot, előadást.

Így jutottunk el Svédországba is, ahol a földmérés gyakorlatot teljesítettük, kialakítva egy nagyon jó kapcsolatot az Uppsala melletti Waldorf iskolával. Sok-

1. osztály, Számítan epocha

2. osztály, Évszakünnep

3. osztály, *Mesterségek epoha, kovácsolás*

4. osztály, *Évszakünnep*

Dióhéj

5. osztály, *Évszakünnep*

6. osztály, *Évszakünnep*

Dióhéj

7. osztály, Földrajz epocha, Afrika

8. osztály, Évszakünnep

szor mentünk a természetbe is, ahol a minket körülvevő világot éreztük meg sok vicces kalanddal körítve. De ugyanitt említhetem a szociális és az ipari gyakorlatot is, ahol a maximumot kihozva álltak helyt az osztály tagjai, sokszor a teljesen ismeretlen és más szemléletű közegben.

Az osztály a művészetek terén is kiemelkedőt alakított, elég, ha csak az év végi, mindig teltházas drámaelőadásokra gondolunk, de sokat énekeltünk, zenéltünk közösen akár az órákon, akár azon túl is. Az egyik célom a közös munkában az volt, hogy mindenki megtalálhassa az őt legjobban érdeklő területet, a középiskolai kereteken belül – vagy akár azon túl is – elkezdhesse a kiteljesedést, felkészülést a zajosabb világban való helytálláshoz.

Persze, ehhez kellett a támogatás, a biza-

lom mind a szülők, mind a tanárok részéről. Ezeket mindig magam mögött éreztem, ezúton a szülőknek és a tanár kollégáimnak is szívből köszönöm az 5 év alatt nyújtott segítséget, támogatást.

Számomra nagyon sokat jelentett a közös 5 év; mindig szeretettel gondolok a 2008-ban érettségizett osztályra, és ez sosem fog megváltozni, hiszen ők voltak az első osztályom. Az első pedig mindenki számára meghatározó élmény, amely soha nem felejtendő pillanatokkal és emlékekkel ajándékoz meg minket...

Végül álljon itt egy idézet Paulo Coelho-tól, amely a szalagavató meghívónkon is olvasható:

„Ha az ember igazán akar valamit, az egész Mindenség összefog, hogy képes legyen az álmát valóra váltani.”

Csapó Tamás

Szindarab bemutató 2004-ben

Hónapiünnepély 2004-ben

Brech Annamária

Az érettségi után az ELTE TTK Környezettan szakán kezdtem meg egyetemi tanulmányaimat.

Mindig is reál beállítottságú voltam, továbbá ezt a képzést jelöltem meg első helyen, ezért nagy örömmel kezdtem el az egyetemi éveimet ezen a szakon, ami amely a természettudományok széleskörű és átfogó megismerését tűzte ki célul. A diplomámat 2012-ben szereztem meg alkalmazott környezetkutatóként. Ez után több továbbtanulási lehetőség is szóba jött, de végül a SZIE MKK Környezetmérnök mesterszaka mellett döntöttem. Az itt töltött két év jelentette számomra az igazi egyetemi éveket, egy lelkes, összetartó, jó hangulatú, kis létszámú évfolyam tagjaként. Itt lehetőségem nyílt a szakmai gyakorlatomat az egyetem Mikrobiológiai és Környezettoxikológiai Csoportjánál eltölteni, ahol nagyon jól éreztem magam és sokat tanultam. A diplomadolgozatomat is ennél a Csoportnál írtam, és 2014 júniusában okleveles környezetmérnökként végez-

tem. November elején pedig egy kutató intézetnél kaptam állást.

A tanulás terén számomra nem jelentett nagy változást az egyetem. Előadások tartásánál, beadandók írásánál és később, a szakdolgozta, diplomadolgozat készítése során nagy segítséget nyújtott a waldorfos évek alatt szerzett tapasztalat, főleg az éves munka elkészítése.

Bár az egyetemi éveim alatt azzal foglalkozhattam, amit mindig is szerettem, olyan előadásokat hallgathattam, amik amelyek az érdeklődési körömnek megfelelőek voltak, és hasonló érdeklődésű emberek vettek körül, a Waldorfban megszokott művészeti vonal egy-két év után elkezdett hiányozni.

Ekkor döbbsentem rá, hogy mekkora jelentősége van a két kézzel végzett munkának és annak, hogy alkossunk magunk valamit, ezért, főleg az adventi időszakban, próbáltam ezt visszacsempészni az életemben, amennyire a vizsgaidőszak engedte.

Hálás vagyok a szüleimnek, hogy annak idején a Waldorf mellett döntöttek, és szívesen emlékszem vissza a Waldorfban eltöltött évekre (13 év iskola, 2 év óvoda). Két fő részre tudnám bontani a számomra legfontosabb pozitívumokat, amiket amelyeket ettől az iskolától kaptam. Egyrészt nagyon fontosnak tartom, hogy a Waldorfban az általános iskola alatt a gyerek megmaradhat gyereknek, amellet hogy tanul és sok mindent megtapasztal (közös programok, hónap ünnepek, bazárookra való közös készsülődés stb.). A gimnáziumi évek alatt pedig a különböző gyakorlatok – elsősorban a szociális gyakorlatot emelném ki – és az éves munka elkészítése fontos tapasztalatok megszerzéséhez segítik hozzá a diákokat. Úgy gondolom, ezekből tanultam a legtöbbet az évek során. Ezek sokszor olyan tanulságokat rejtene, melyeket esetleg csak évekkel később fedez fel az ember és kezd el értékelni.

Marton Luca

Az érettségi után egy évet még a Bartók Béla Konzervatóriumba jártam. Ott lettem egy zenei OKJ vizsgát, majd felvételiztem Olasz-Svájcba, Luganóba a Zeneakadémiára. Ott tanultam három évet és megtanultam a világ legszebb nyelvét, az olaszt.

Három év után felvételiztem Bécsbe, ahol már harmadik éve tanulok, zenélek és zenekarozok. Most Bécsben és Budapesten koncertezek hol szólóban, hol zenekarban.

Azt hiszem, a tizenhárom év alatt egy nagyon fontos dolgot mind megtanul-

tunk, valami olyant, ami eddig minden élethelyzetben hasznomra volt és lesz még sokszor. Azt megértettem, hogy ha valamit szeretnék elérni, végigvinni, ahhoz nekem kell mindent megtennem, minden szükséges tudást elsajátítani anélkül, hogy valaki kötelezne rá, meghatározná, mikor mivel készüljek, milyen tempóban, helyettem és a környezetem helyett értékelné az eredményt.

Szerintem ha valaki tizenhárom év alatt csak ezt az egy dolgot/tudást sajátítja el, akkor nincs olyan helyzet, amiben ne tudna helytállni, elhelyezkedni, akár a hiányt ezzel a "technikával" pótolni.

Marton Luca kollázs

Mészáros Melinda

Az érettségi után a Tan Kapuja Buddhista Főiskolán kezdtem tanulni tibeti, később vallástörténet és filozófia szakon, majd párhuzamos képzés keretében beiratkoztam a Nemzetközi Pető Intézet főiskolájának 4 éves konduktor-kép-

Kirándulás 2006-ban

zésére is. Az utóbbin tanító szakirányos voltam, így gyakran szóba kerültek alternatív és reformpedagógiai irányzatok, így a Waldorf is. Ilyenkor meg tudtam osztani a gimnáziumi évek alatt szerzett élményeimet, tapasztalataimat és azt, hogy miben más ez, mint a többségi iskolák. Továbbá az itt tanultakat gyakran tudtam kamatoztatni a tanítási és szakmai gyakorlataim során is.

Az iskolák mellett elvégeztem különböző típusú masszázstanfolyamokat, s mivel az angoltudásomat is szerettem volna fejleszteni, halasztottam egy évet és kimentem Angliába. Fél évig egy mozgássérült kislányt fejlesztettem, majd Londonban dolgoztam mint masszőr és konduktor. Az egész kintlélet nagyon élveztem, rengeteg jó élményem volt és sok

érdekes emberrel ismerkedtem meg. Miután hazajöttem, megszereztem a nyelvvizsgát, majd elvégeztem egy gyermekrelaxáció-oktatói képzést, és a Pető Intézetben egy éven keresztül tanítottam autogén tréning alapú relaxációt központi idegrendszeri sérülteknek, mely egyben az itteni szakdolgozatom kutatása is volt. Ezt a gyerekek is és én is nagyon élveztük, szeretnék majd ezzel a jövőben komolyabban is foglalkozni.

Mindkét főiskolán idén nyáron diplomáztam, azóta konduktorként dolgozom, valamint gyógyújsásoktatói tanfolyamra járok. Mivel most több szabadidőm van, amikor csak tehetem, utazom, meditálok, sportolok, a barátaimmal vagyok, valamint hobbiból elkezdtem egy zenei producer képzést is.

Novák Máté

Számomra a Waldorf nagyon sokat jelentett, mindig örömmel gondolok vissza azokra az évekre. Nagyon boldog vagyok, hogy 13 évet tölthettem itt. Rengeteg szép emlékekkel gazdagodhattam (svédországi földmérés-gyakorlat, osztálykirándulások, színdarabok).

Másodikos koromban tanulási nehézségekkel küzdöttem, jelentős volt az elmaradásom társaimhoz képest. Az iskola nyújtott megoldást egyéni, fejlesztő foglalkozásokkal, elsősorban Kuntz Orsi személyében.

Számomra az egyik legemlékezetesebb időszak a Csapó Tamással eltöltött évek voltak, akinek személyében egy hihetetlenül „laza” és vidám embert ismerhettem meg, aki sok derűs pillanatot hozott az évek alatt.

Nagyon sajnáltam, amikor 2008-ban, az érettségi után ott kellett hagynom a sulit; ezzel véget ért egy meghatározó korszak az életemben.

Ezután egy nagyon nehéz időszak következett számomra, hiszen akkoriban még nem tudtam igazán, mihez is kezdjek, hol folytassam tovább a tanulmányaimat. Végül 2008 szeptemberétől elkezdtem egy újságíró-iskolát, mivel úgy gondoltam, hogy talán a médiában el tudok helyezkedni. Egy hét után azonban abba kellett hagynom, mivel beilleszkedési nehézségeim voltak.

Ezután egy hosszabb „pihenő” következett az életemben, majd 2010-től elkezdtem egy OKJ-s gyógymasszőr-képzést. Nem volt könnyű, azonban éreztem kellő motivációt arra, hogy ezúttal be is fejez-

zem. 2012-ben végeztem gyógymasszőr-ként, jó eredménnyel. 2012 novemberétől egy idősek otthonában masszírozok.

Somodi Szilvia

Azok közé a Waldorf iskolások közé tartozom, akik már óvodás korukban is a Waldorf pedagógia részesei lehettek. Dunakeszin kezdtem Waldorf óvodába járni. Ugyanitt kezdtem el a Waldorf iskolát is. Két évig jártam ide, amikor sajnos megszűnt az iskola, és ekkor választottuk a gödöllői Waldorf Iskolát, mert az nem is volt kétséges, hogy Waldorf iskolába fogok járni.

A Waldorf élet sok ünnepet, kirándulást, nyaralást, táborozást, na és persze egy gyermekközpontú tanulást hozott. Életem nagy állomása volt, amikor elkövetkezett az érettségi. Szerintem nem voltam egyedül azzal a problémával, hogyan válasszak a tantárgyak közül és próbáljam kitalálni, hogy merre folytassam az életem. Óriási feladat volt számomra leérettségizni, majd ugyanekkor örömet okozott, hogy sikerült. Érettségi után hosszas keresgéléssel töltöttem három évet. Különböző szakmákat próbáltam ki.

Azután a gondviselés valahogy mellém szegődött, és amikor elhatároztam, hogy szakács leszek, mert ez alkotó és kreatív tevékenység, akkor egy nagyon jó iskolát találtam. Ekkor kinyílt előttem a világ. Azóta dolgoztam Németországban és Ausztriában.

Úgy ítélem meg, hogy elég könnyen teremtek kapcsolatokat, viszonylag jól átlátom az emberi természetet és szívesen kipróbálom magam különböző területeken. Ezt a nyitottságot, úgy gondolom, a

Waldorf iskolának köszönhetem. Remélem, hogy elviszem magammal a nagyvilágba.

Előző számunkba lapzártá után érkezett még egy diákunk írása a 2007-ben érettségizettek közül, amit ezúton szeretnénk közléteni:

Somodi Bence

Az általános iskola negyedik osztályának elején kerültem a Gödöllői Waldorf iskolába. Habár előtte is Waldorfba jártam, az itt eltöltött évek életem legmeghatározóbb élménye.

Ilyen fokú nyitottsággal és empátiával

azóta sem, vagy csak nagyon kevés helyen találkoztam.

Érettségi után a Zsigmond Király Főiskolára jelentkeztem, ahol 2012-ben diplomáztam filmelmélet, filmtörténet szakirányon.

Osztálytanítónk, Kőhalmi Ákos művészetek iránt érzékeny, egyedi látásmódja hozzásegített bennünket ahhoz, hogy észrevegyük az átlagos és hétköznapiól eltérő dolgokat is és ezáltal egészséges személyiség fejlődhesen ki bennünk.

Írhatnék még számtalan dicsőítő szót cizellált köszönetnyilvánításokkal körítve, de helyette inkább csak ennyit: szerettem oda járni!

ISKOLAI ÉLET

Nyolcadikosok Keszegen

Remek napunk volt ma! Az idő csodálatos volt, az arcom jólesően ég. Élményeim és érzéseim kikíváncsoznak, hatásuk alatt vagyok.

Köszönöm a gyerekeknek, a résztvevő szülőknek, továbbá Margónak, hogy ma, annak ellenére, hogy vasárnap van, korán keltek, felkerekedtek és útjukat Keszeg irányába vették. Célunk az volt, hogy felajánljuk segítségünket néhány órai munkavégzés formájában a Póth család biogazdaságában.

Már az autózás is egy élmény, hiszen 40 km után egy egészen más környezetbe, egy nógrádi kis faluba jutunk, melyet gyönyörűsége dombok és völgyek között találunk.

A Virágtól és Pétertől kapott rövid eligazítás után, amely az állatokkal való bá-

násmódról és a gépekre való odafigyelésről szólt, nekiláttunk a feladatoknak. Egy kisebb csapat liba- és tyúkólat takarított, a nagyobbik a tehenek téli szállásához készítette elő az almot. Pihenőkor alaposan megfigyeltük az egész nap szorgosan egerésző macskát, valamint simogattunk pulykát, kacsát, amelyeket Boldi hozott oda hozzánk, nagy szeretettel ölében tartva az állatokat.

Virág finom babgulyással látott minket vendégül. Ebéd után utánpótlásra ült a csapat és felkerestük a tehéncsordát. Úgy hatvan gyönyörű állatot kell elképzelni, közöttük sok kisborjút. Őket kellett átterelni egy másik legelőre. Az elején nagyon könnyűnek tűnt a feladat, fél karéjban vonultunk az állatok után. Voltak többen, akiből rögtön előbújt a bennük rejtőző pásztor, primán kurjongattak, talán túlzásba is vitték; én nem tudom megítélni, ez volt az első tereléssem. Valamit azért elronthattunk, mert

egyszer csak az élenjáró állatok megtorpantak és némi hezitálás után visszafordultak. Ezen kívül Zsombor feszült hangjából is azt éreztem, hogy lehet, hogy nélkülünk jobban boldogulna.

Néhány deviáns tehenke leszakadt a csapattól, őket külön-külön kellett becserkészni. Egyikük miatt három gyereket egy időre elveszítettünk. Csak kb. ¼ óra lehetett az egész, de jóval többnek éltük meg. Az eltűntek boci nélkül, de egy vaddisznóval való találkozás élményével gazdagodva érkeztek vissza.

A gyerekek még maradtak volna, de búcsúzni kellett. Megköszöntük a lehetőséget, hogy ott lehettünk és részesei lehettünk a gazdaság és a család életének.

Kedves Póthék, még jövünk hozzátok!

Ruszkay Andrea

Látogatás a Cívil Házban

Októberben, a Látás hónapjának egyik hétfő délelőttjén iskolánk ötödik, hatodik és hetedik osztálya ellátogatott egy-egy órára a Gödöllő és Térsége Látássérültjeinek Egyesülete (GÖTLE) "Sötét bolt" című programjára a Civil Házba.

A házigazda egyesülettel való kapcsolat nem új keletű, találkozhattunk velük a Belvárosi Napokon a Civil utcán. Így örömmel tettünk eleget iskolánknak szóló meghívásuknak.

A "Sötét bolt"-ban bekötött szemmel "vásárolhattunk be", majd megismerkedhettünk közelebből is azokkal a speciálisan kialakított használati tárgyakkal, amelyek a gyengén- vagy egyáltalán nem látók életének részei, mint pl. a beszélő órával vagy a speciális dobókockával.

A program célja a fiatalok érzékenyítése a látássérültek megoldandó problémái iránt, "bőrükbe bújva" mindennapjaik megélt tapasztalása. Bár a látás terén különbség van látó és nem látó emberek között, de minden másban megegyezünk, ugyanazok az igényeink, szükségleteink.

Hogyan tudunk úgy együttműködni, hogy az mindannyiunk számára gyümölcsöző legyen a hétköznapiak során? Hogyan ajánlhatjuk fel segítségünket és mi az, ami valóban segítség egy gyengén- vagy nem látó számára? Ilyen és hasonló jellegű kérdéseket ébresztett bennünk a foglalkozás, amelyeket a szervezők ószintén, a gyerekek életkori sajátosságait figyelembe véve válaszoltak meg.

Nagy sikere volt a boltban a különböző élelmiszerek felismerésének tapintás és hangzás segítségével. A kiállított tárgyak között a legnépszerűbb a kerékpár volt, amely érzékelte és bemondta a távolságot a hozzá közel álló más tárgyakhoz képest.

Míg az osztályok egyik fele a "boltban" szerzett tapasztalatokat, a többiek karkötőt készítettek egyszerű, hurkolásos technikával, majd készségesen megválaszták a kiállítás kapcsán készült kérdőíveket.

Remélem, a jövőben még több hasonló rendezvényen is részt vehetünk, ami tovább fejlesztheti diákjainkban a másokra való odafigyelés, az elfogadás és az együttműködés képességét.

Kolinger Margó

Küszöbélmények

Iskolánk harmadszor adott otthont Goethe meséje kapcsán a szociális hármastagozásban való elmélyülést segítő kurzusnak, amelyet ezúttal Falk Feind és Volker Otto mellett Csiki László előadása segített. A művészeti munkában Kolinger Margó az euritmiaival, Forgács Erzsébet pedig a festéssel járult hozzá a folyamat teljességéhez. Baukó Ágnes és Somodi Mariann résztvevők összefoglalója egy kis betekintést ad ebbe a gazdag, hétvégi programba.

Előadás, euritmia, festés és beszélgetés a Goethe-mese kapcsán

(Goethe mese: A Zöld Kígyóról és a Szép Liliomról)

Szeretem ezeket a kis létszámú, családi hangulatú előadásokat. Mindig kapok útravalót, amelyen lehet dolgozni, gondolkodni, meditálni.

A mese kapcsán a lelki minőségek sokszínűségére világítottak rá a nagyszerű előadók. Engem most ebben a pár napban ez ragadott meg. Mindegyik szereplő más lelki képességet képvisel, s ahogy ezek egymás felé közelednek, így, közös utat bejárva jutnak el a végső célhoz. Mindenki megtette a maga feladatát, hivatalát, saját kötelességét – mert csak így épülhetett fel a híd, amely a szellemi világba vezet.

Régebbi korokban természetes dolog volt, hogy a léleknek kapcsolata van a szellemi világgal, és a világnak is része. Ez mára megváltozott, egyre távolodunk a szellemi világtól. De az emberben mégis él az isteni szikra. Az lehet a feladatunk, hogy ehhez a szikrához minél közelebb kerüljünk. Ez nem egy egyszerű út, amint ez a Goethe-meséből is kiderül. A képességek kifejlesztése, gyakorlá-

sa – a megismerő érzés, az érzésből megismerés, a szellemi éberség fenntartására való törekvés, külső határokkal való együttélés, a szeretet kitágítása amennyire csak lehet, a másikra, a családra, a minket körülvevő közösségre való odafigyelés, érdeklődés, a megbocsájtás képessége, ami nem megy rögtön: ez egy hosszú út – mégis az emberi fejlődés alapjai. Ezekhez kapcsolódtak az euritmiafoglalkozás és a festés témái is. Az euritmiában a kapcsolatletteremtés, a másikkal való együttmozgás képességének gyakorlása volt a fő motívum. A festés is a fent felsorolt lelki minőségeket hordozta. A lelki fényt, a belső fényt hogyan tudom bevinni a sötétségbe, mennyire tudom átvilágítani, és fordítva: a lélek sötétségéből kiindulva megtalálom-e a fényt, az isteni szikrát, mely mindannyiunkban benne van.

Jó volt itt lenni, és köszönöm, hogy itt lehettem.

Baukó Ágnes

Őszi kurzus a gödöllői Waldorf iskolában

A kígyó a külső érzékelésünk képe. Van úgy, hogy a külső érzékelést el kell veszíteni azért, hogy belső látást nyerjünk.

Ott van a három király. Az arany király, aki arany koszorút ajándékozik, mely a gondolkodás bölcsességévé válik. Az ezüst király egy jogart ajándékozik, és arra utasít, hogy őrizzük a juhokat, és mindenki megkapja azt, ami neki jár. Az érc király egy kardot ad, melyet a bal kézbe kell tartani, hogy a jobb kéz szabad maradjon, és az első két király értékét fenntarthassa.

Világunkban ez a szellemi élet, jogi élet és a gazdasági élet – bölcsesség, szépség és az erő, melyeknek a világunkat kell kormányozniuk.

Találkozunk még a mesében lidércekkel, a tévelygő lelkekkel, akik az aranyat meg tudják emészteni, egy öreggel, akinek van egy lámpása és képes arra, hogy a halott anyagból drágaköveket csináljon. Van a mesében egy öregasszony, aki találkozik egy herceggel, aki a szép liliomot keresi. A liliom képessége, hogy az élőlt holttá, a holtat élővé teszi.

„Természetesen” a mese végén a herceg megtalálja a szép liliomot és egymáséi lesznek.

Ezek a mesei képek a bensőnkben is így zajlanak le.

A második nap a jog szemszögéből próbáltunk megértésekhez jutni.

A jog eredetileg az emberek közötti kapcsolat formaadójának indult. Ma mindenkinek mást jelent. A szellemi tudat elvesztésével az erkölcsi tudat is elveszett. El kell oda jutni, hogy az individualitásból, a napi tudatból a szellemi jelenléthez hidat építsünk! Tudati lélek – individua-

lizmus – elkülönültünk egymástól. De el kell kezdeni egymás felé közeledni, egymásról érdeklődni!

Új „jogi fogalom” jelent meg: a megbocsájthatatlant megbocsátani.

Harmadik nap a gazdaság szempontjából vizsgáltuk a történetet, nagyobb hangsúlyt fektettünk napjainkra vonatkozóan.

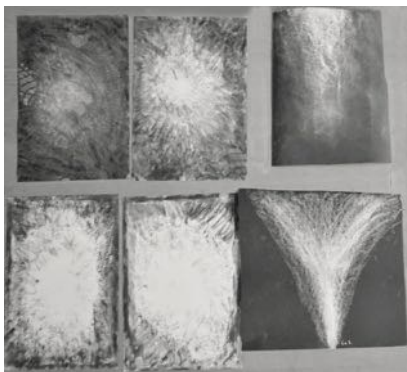
A szellemi élet, jogi élet és gazdasági élet egyensúlyát meg kell tartani. Bármelyik kap nagyobb hangsúlyt, biztos, hogy a másik kettő rovására tehető csak meg. Ekkor felbomlik az egyensúly.

Így van ez a természeti környezetünkben is. Erdők/szellemi – legelők/jogi – szántó/gazdasági terület. Vigyázzunk a fáinkra, mert sokkal többet veszíthetünk, mint egy-egy fa!

Mindezt megtapasztalhattuk a mozgáson, euritmian keresztül Margóval, szép festményeken nézegethettük, és mi magunk is rajzolhattunk. Izgalmas volt megtapasztalni saját határainkat, amikor a fekete és fehér rajzon a fény és sötét találkozását kellett megalkotni.

Köszönet a tanároknak és a jelenlévőknek!

Somodi Marianna

ÓVODAI ÉLET

Esős napok üzenete

Gyermekeimmel 7 évet jártunk a Gödöllői Waldorf Óvodába. Majd 3 év szünet után visszahozott az élet: munkám mellett önkéntesként 1-2 délelőtti bekapcsolódhatok az óvodás életbe.

Már régóta foglalkoztat a waldorf tanárképző elvégzésének gondolata, amire most van lehetőségem.

Ahhoz, hogy egyszer osztálytanító lehessék – merjek lenni, fontosnak érzem a 7 éveseket úgy megismerni, hogy közöttük vagyok. Tanulom megélni az iskolaéretté

válásukat. Persze a kisebbekhez is kötődnek tanulásaim.

Erről az élményemről szeretnék most mesélni:

Szótlanul, kézen fogva rójuk a köröket a gödöllői ovi udvarán. Láthatólag céltalanul, de később, a gyermeket figyelve ráérezek a motivációra. Betegség után, éppen beszokottként „új” beszokásra van szükség. Én is tanuló. Botond Bea karjában talált vigaszt Apától való elválás után. Pár perc elteltével a hüppögés is abbamaradt és sétára indult az udvaron. Csöpp csizmás lábacskájával újra felfede-

zésre indult. Ekkor már az én kezemet is elfogadta. Módszeresen érintettünk minden pocsolját. Ahogy figyeltem őt, egy idő után megtanultam átengedni a vezetést. Nagyon alapos volt! Némelyiket csak érintettük, de a mélyebbekben többször fordult: érezni lehetett, a víz miként mossa ki belőle a feszültséget; hogyan oldódik fel a föld és a víz elem segítségével. Úgy 10 perc múlva megérkezett. Megállt, felnézett rám és mosolyogva közölte: Lapátot szeretnék! Miután megkapta, el is vegyült az udvari forgatagban. Ekkor a legnagyobb pocsolja felé indultam, ahol hajózás zajlott. Barnabás lelkesen mesélte, hogyan jutok az egyik végétől a másik végén levő tengerig. Hajója egy sárga levél volt. Kolos is vízre szeretett volna szállni, és megkért, keressünk hajót. Találtunk is egy megfelelőnek látszó bambuszarabot. Mielőtt felvettük volna, Barnabás odapenderült és elmagyarázta, hogy ez egy ősrégi motorcsónak és nem tehetjük vízre, viszont adott he-

lyette egy sárga levélcsónakot. Ezután együtt folytatták a játékot.

Hirtelen emlékképek villantak be: gyerekeim sárosan az ovi végén; megfázások egy kiadósabb esős nap után; majd ezek ritkulása az utolsó években. Szóval belőlem indult ki minden! Jó, ezt olvassa az ember, tudja, hogy a ki nem mondott érzéseket is átveszik ebben a korban a gyerekek; de döbbenetes hatás volt meg tapasztalni!

Egész délelőtt boldogan és felszabadultan játszottak a gyerekek az esős udvaron. És nem tüsszögtek, nem akartak bemenni, hanem mindenki játszott. Vagy dolgozott.

Hálás vagyok, hogy ezt átélhettem, és gazdagabb lettem ezzel a tapasztalattal, amely erősebb hitet adott nekem.

Vollárné Farkas Tünde

KULTURÁLIS ÉLET

Isten útjai kifürkészhetetlenek

avagy

A szellemi világ útjai kifürkészhetőek?

Kőhalmi Ákos írása

*„Csillagként ragyognak
Az öröklét égén
Az istenküldte szellemek.
Bárcsak sikerülne minden emberléleknek
A földi lét birodalmában
Lángjaink fényét meglátni!”*
(Rudolf Steiner)

Nyár derekán jártunk és egyre gyakrabban vetődött fel a kérdés: Hová menjünk nyaralni? A szülők ilyenkor elkezdenek nyomozni, telefonálgatni, térképeket nézegetni és persze „osztani-szorozni”.

Éppen egy kenyérboltból jöttünk kifelé, mikor összetalálkoztunk egy régi kedves ismerőssel, akiről tudtuk, hogy a lengyel önkormányzat egyik képviselője. Megkérdeztük tőle, hogy tud-e nekünk segíteni abban, hogy Lengyelországban egy pár napig olcsón megszállhassunk.

Rövid gondolkodás után támadt egy ötlete: Zywiecban van egy kollégium, ahol szívesen fogadnak nyáron is turistákat. Pár nap múlva vissza is jelzett, hogy minden rendben van, várnak minket Zywiecban. (Adél lányom külön örült,

*C. D. Friedrich: Vándor
a felhők tengerén*

hiszen ő már járt arrafelé, az iskolai énekkarral már daloltak ott!)

Gyorsan megnéztük a térképet, hol is

van pontosan ez a városka. Lengyelország déli részén, nem messze Auschwitz-tól és Krakótól. Szép, hegyes-dombos vidék, kis tóval, ráadásul Gödöllő testvérvárosa.

Semmiképp nem szeretném terhelni az olvasót ennek az utazásnak a részleteivel – bár szívesen ajánlom a Beskid-vidék festői szépségét, melyet volt szerencsénk bebarangolni ezen a héten –, csupán az odajutásunk „sorsszerűségét” szerettem volna kiemelni.

Ilyenformán „sorsszerű” volt az is, hogy pont most – 2014-ben – eljutottunk Auschwitzba is. Komolyan végiggondoltuk – főleg három lányom –, hogy „ha már itt vagyunk”, mindenképpen zárándokoljunk el az egykori koncentrációs tábor helyszínére.

Aki járt már ott, ismeri azt a mély megdöbbenést, szívszakasztó érzést, amely még napokig – és biztos vagyok benne, hogy egész életre – ott munkál majd minden földi halandóban. Magam is napokig álmodtam nyomasztó álmokat, hazatérve erős késztetést éreztem, hogy újra elolvassam Kertész Imre „Sortalanság”-át, sőt szüleim könyvespolcán ráleltem Wiesław Kielar: A 290. számú auschwitzi fogoly címmel kiadott visszaemlékezéseire is.

Már jócskán iskolaidőben jártunk, amikor a gödöllői könyvtár polcain felfedeztem Peter Tradowsky: Kaspar Hauser című könyvét. Rögtön úgy éreztem, hogy el kell olvasnom, s mikor belelapoztam, nagyon megörültem, mert észrevettem,

hogy a könyv antropozófus szemlélettel tárgyalja e rendkívül izgalmas, titokzatos történetet. (Az eredeti kiadás 1980-ban jelent meg a Philosophisch-Anthroposophischer Verlag gondozásában – Goetheanum, Dornach/Schweiz). *Valamennyi tudomásom már volt Kaspar Hauser életéről, ifjú koromban hallottam már róla és így nagyon lelkes voltam, hogy elolvashatom ezt a könyvet.*

Kaspar Hauser élete óriási vitákra sarkallja a mai napig az emberiséget.

„Hogyan hatott a csecsemőként elrabolt badeni herceg sorsa a modern kor történelmére? Ha már elrabolták, miért nem ölték meg? Miért tartották inkább tízenhárom évig egy kamrába zárva? Miért engedték mégis szabadon? Miért tették ki annyi szenvedésnek, mielőtt megölték volna? Miért próbálták meg halála után is minden eszközzel rossz hírét kelteni? Hogy lehet, hogy az egyesek által csalónak vagy vadembernek tartott lélek a halálos ágyán minden rosszakarójának megbocsátott és gyilkosa lelki üdvéért imádkozott?”

Ki volt ez a fiatalember, akit kortársai „Európa gyermekének” neveztek?

Azt hiszem, e kérdések még azokat is olvasásra csábítják, akik megrekedtek a bulvárlapok vagy az olcsó krimik szintjén. Valóban izgalmas és a mai napig felderítetlen bűnügy története a könyv. Az antropozófia útján járó, illetve Rudolf Steiner gondolataira fogékony olvasónak igazi csemege lehet ez az olvasmány. Peter Tradowsky lapról-lapra fejt le a titok burkait, eltemetve minket a Kaspar Hauser-rejtély egyre mélyebb, egyre ső-

tétebb burkaiba. Egyre pontosabb bepilantást enged Rudolf Steiner magyarázatába, egyre közelebb visz minket egy – materialista úton meg nem közelíthető és fel nem fogható – óriási küzdelemhez, mely a világban működő „jó” és „gonosz” erők harcáról szól.

Valóban elképzelhető, hogy ha ez a fiatalember be tudja tölteni a karmikusan neki rendelt feladatát, Közép-Európa történetében nem következtek volna be a világháborúk? El merjük-e képzelni, hogy ez a krisztusi lélek megváltoztathatta volna Európa és a világ történelmét? Kaspar Hauser halálával valóban akkora úr keletkezett a német néplélekben, ahová nem sokkal később Adolf Hitler talált helyet magának?

Óriási kérdések ezek. Kaspar Hauser és Rudolf Steiner karmikus kapcsolata számomra megrendítő felfedezés volt.

Nehéz ebben a pillanatban a „kulturális ajánló” keretein belül megmaradni, hiszen az ügy fontossága jóval túlnő ezen! Ez az „irat” kötelező olvasmány mindazok számára, akik Waldorf iskolát választottak gyermekeiknek. Azt gondolom, hogy ez a tudatosság fontos ahhoz, hogy megértsük, mit képvisel egy Waldorf iskola jelenleg a világban!

A „személyes történelem” harmadik stációja dr. Bistey Zsuzsa előadása volt, amelyet iskolánkban (is) megtartott (teljesen ingyenesen), s melynek témája a Holokauszt 70. évfordulójával volt kapcsolatos. A híres antropozófus egy szerény létszámú érdeklődőkből álló körben mondta el gondolatait (sajnos a kb. 20

főből álló „nézősereg” felét nem is ismertem). Az előadás zseniális volt, a Tradowsky-könyvet ismerve nem volt meglepő, hogy a háttérben felsorakoztatott – David Newbatt, iskolánkban is járt híres skót antropozófus rajzoló munkáiból álló – művészi sorozat első képén Kaspar Hauser, az utolsó képeken pedig Adolf Hitler volt látható!

Gondoltam, az „ajánló” rovat végére egy ideillő zenei csemege is szerepeljen. Ifjú koromban meg tudtam birkózni a „progresszív rockzene” által felkínált kihívásokkal, a 70-es évek óta rajongója vagyok a Genesis együttes főleg első néhány lemezének, az akkor még Peter Gabriel által vezetett angol zenekar munkásságának.

Kérem, hallgassátok meg a „Suppers Ready” című opuszukat (kb. 23 percben)! Amit ide leírtam, ők megzenésítették.

A könyv által javasolt olvasmányok és más kulturális megjelenések:

*Vlagyimir Szolovjov:
Az antikrisztus története*

Ira Levin: Rosemary gyermeke (Roman Polanski meg is filmesítette)

Goethe: A zöld kígyó és a szép Liliom c. mese

J. R. Hanslet: Mindannyian boszorkányok

Mesélő muzsika

November 5-én került bemutatásra Telemann: Iskolamester című műve az ifjúsági hangversenysorozat keretében, a gödöllői Művészetek Házában.

A gödöllői általános iskolai kórusok között 7. és 8. osztályos diákjaink is szerepeltek Tápai Dóra vezetésével. Különleges esemény volt ez iskolánk életében – jó hírünknek köszönhető, hogy a fellépés a szervezők megkeresésére jött létre!

A hangverseny telt ház előtt zajlott, diákjaink nagy sikert arattak.

Hruska Ilka: Egy rózsafa gyermeke

Nagy ritkaság volt már abban az időben is, hogy csodák történtek, de mindezek ellenére történtek. Élt egyszer egy anyóka egy eldugott dombságban, messze a város zajától, forgatagától. Férje már jó ideje favágóként dolgozott napról-napra, így vénségükre nem maradt egyéb kincsük, mint egymás megbecsülése és egy gyönyörű rózsafa a kertjükben. Az anyóka minden nap sokat foglalkozott kertecskéjével és valahányszor feltekintett, megcsodálta a gyönyörűen pompázó rózsafát

Tavasszal zöld rügyek és bimbók jelentek meg rajta, friss üdeséggel árasztva be az egész kertet és udvart, nyáron illatos rózsákkal volt borítva és méhek meg pillangók döngöcséltek rajta, esténként pedig szentjánosbogarak ülték levelein nászukat. Ősszel is sokáig virágzott, ilyenkor pirosló virágai közt cirmosak és aranyárgák is megjelentek, ráadásul illata még dúsabb, édesebb volt. Télen pedig tüskés ágaira vörösbegyek, cinkék, verebek, feketerigók telepedtek, csivitelésükkel örömet szerezve az anyókéának és az apókéának.

Anyóka munka közben gyakran sóhajtozott:

„Milyen egyedül vagyok
Bárcsak lenne egy leánykám
hét fiam már régen elhagyott!”

A rózsafa nagyon elbúsult, hogy szeretett anyókája ilyen szomorú. Egyik reggel az anyóka, mikor kiment a rózsafához, pár szálát szedni a régi vázába, rettentő csodálkozására a rózsafa alatt egy rózsákkal díszített bölcst és benne egy rózsás arcú leánybát pillantott meg.

- Hejj, apóka, gyere ki tüstént, nézd micsoda csoda kincset találtam itt a rózsafánál.

Az apóka kiszaladt és ő is elámult, ő is szeretett volna egy kislányt, de soha nem merte mondani az anyókéának, nem akarta ezzel elszomorítani. A kislányt mivel a rózsafa alatt találták, Rózsának nevezték el és nagy gonddal nevelgették. Az anyóka megtanította a kertművelés fortélyaira, főzni, ruhát toldozni-foldozni és hosszú történeteket mesélt neki a városról és lakóiról, illetve, hogy ott milyen furcsa helyekre járatják az emberek a megfelelő korban lévő gyerekeiket. Iskolának mondják, ahol a gyerkőcök megtanulják a nagyvilág dolgait, vagy azt, amit a tanár meg tud tanítani.

Addig-addig mesélt az anyóka a városról és az iskoláról, amiről igazából csak hallo-

másból tudott, hisz ő maga nem járt gyerekkorában ilyesmibe, míg Rózsa elhatározta, hogy ő is szeretné megnézni a várost és járni az egyik iskolába, megtanulni mindazt, amit ott lehet. Addig könyörgött szüleinek, míg azok engedtek a kérésnek. Apóka bevitte Rózst a városba és egy jóbarátja gondjaira bízta, akinek szintén volt egy késői gyermeke, akit Zérónak hívtak. Lenszőke haja és szürkés-kék szeme csakhamar elnyerte Rózsa tetszését és nem utolsó sorban kedves modora, szerény félmosolya, mellyel Rózsa tekintett. Apóka, bár fájó szívvel, de otthagya leánykáját a városban, hogy iskolába járjon és megtanulja, amit ott meg lehet tanulni, egy ilyen neves helyen.

Rózsa az iskolába járás élményével megszerezte élete első igazi barátját és érezte, fiatal kis szívvel, hogy szerelmét is. Sülve-főve együtt volt Zéróval, elbűvölte a fiúcska kedves természete és az, hogy szerette őt. Minden egyes vele töltött perc boldogságot hozott számára, bármit kellett is tennie, bármiben is vett részt, öröm uralkodott a szívében.

Igaz, jó barátok voltak és ügyet sem vetettek a többiek csúfolódására, akik „két szerelmes pár”-nak csúfolták őket, irigységből vagy csak mert nem volt épp jobb dolguk, minthogy rajtuk vezessék le a feles összegyűlt energiájukat.

Azonban Rózsa és Zéró barátsága egyszer csak megszűnt, ugyanis az iskola befejeződött, mivel a tanító elutazott egy kis világjárásra. Rózsaék el kellett, hogy költözzenek, anyóka és apóka ugyanis egy nagyszerű ház ajánlatot kapott egy messzebbi kis faluban és mivel szerették volna idősebb (még idősebb) napjaikat egy kis közösségben leélni, elköltöztek a dombocskák közül és Rózst is vitték magukkal.

- Ennyi idő alatt már biztos mindent megtanultál, ami szükséges és jó célt szolgál, hagyj hát fel az iskolával, segíts nekünk, gyermekünk.

- És mi lesz Zéróval, ő a legjobb barátom!?

- A faluban szerzel majd új legjobb barátot, ne aggódj, jó sorunk lesz ott.

Így hát elköltöztek a faluba, Rózsa szorgosan dolgozott és gyarapodott, mind szépségben, mind értelemben. Hosszú meséket költött, amiket gyakran mesélt új barátainak, akiket bár szeretett, mégsem érzett oly közel a szívéhez, mint egykor Zérót. Gyakran álmódzott róla a csillagok alatt, hogy ha nagyobb lesz, visszamegy a városba és felkeresi kedves játszótársát. Mennyi új élményben, kalandban lehet akkor majd részük együtt...

Rózsa, felnőtt és szülei engedelmeivel elutazott a városba és találkozót beszélt meg

Zéróval. A város egyik régi, kedves helyén találkoztak és rögvest felismerték egymást. Rózsa nagyon örült, csak úgy virultak orcáján a rózsácskák, ám Zéró nem mutatott ekkora lelkesedést. Rózsa bár furcsállta, azt gondolta, csak a meglepetés okozhatja ezt a kissé zárkózott magatartást.

Ám gyanúja sajnos beigazolódott, Zéró már rég nem az a fiúcska volt, akivel kiskorában annyira szeretett játszani, új barátai voltak, új élete és többet nem érdekelt sem Rózsa, sem az ő élete, a lány hiába volt szép, kedves és egykor olyan jó barát, Zéró nem akarta többet látni. Ezt egy kurta levélben üzent meg Rózsanak a fogadóba, ahol a szállása volt.

Rózsa egy teljes éjjel nem aludt és olyan mély szomorúság költözött a szívébe, majd meg szakadt. Elment a városból, világgá ment, hogy felejtse. Felejtetni akarta az embereket és főként Zérót, aki az idők során úgy megváltozott.

Ki tudja, merre jár most a lány! A gyönyörű rózsafa gyermeke, emlékét csak a rózsafa őrzi, akinek a télen rajta megpihenő madárcák mesélték el Rózsa történetét.

(A mese szerzője 12. osztályos, iskolánk volt diákja.)

Koncert és euritmia-ajánló

Az Euritmia Baráti Kör egy koncerttel
egybekötött

euritmiaelőadásra

invitál minden kedves érdeklődőt

a Budai Várba, a
Zenetudományi Intézetbe
2014.december 7-én,
vasárnap 18:00 órakor!

A programról részletes információ található a honlapunkon:
www.waldorf-godollo.hu

Kiállítás

A negyedik osztályos diákok az őszi Évszakünnepre egy kedves meglepetéssel készültek. Belső indíttatásból egy kiállítást rendeztek a Honismeret epochán készült gyönyörű térképekből, rajzokból, füzetekből és festményekből.

KÖZÖSSÉGI ÉLET

TÉR-ERŐ NAP

A konferencia jó előre, már a nyáron összeállítja a következő tanév eseményeit. Szébbnél szébb ünnepek, városi és iskolai programok követik egymást. Szülői estek, előadások, évszakünnepek közé kell beiktatni a TÉR-ERŐ napot, évente két alkalommal.

Az ünnepek, bazárok igen sok szülői segítséget igényelnek, sok a munka. Így igen nehéz az őszi és tavaszi TÉR-ERŐ napot meghatározni. Ne legyen túl közel

a fent említett eseményekhez, ugyanakkor nagyon időjárás-függő ez az iskolát, udvart szebbé, tisztábbá tevő nap.

Az idén ragyogó időjárási viszonyok közt találkoztunk, de megelégedtünk arról, hogy egy állami ünnep miatt munkanap-pá nyilvánították ezt a szombatot. Ezért a vártnál kevesebben voltunk, de egy igen lelkes csapat jött össze, akik sok szépséget alkottak. Egy kis csoport metszől-lókkal és fűrészekkel kitisztította az ud-

„hordtunk” össze. Ezt a pénzt továbbforgatva az udvar járdaépítésébe és a bejárat előtti esőtető elkészítésére fordítjuk.

Itt ragadom meg az alkalmat, hogy megköszönjem közösségünk nevében a Kucsa-Ker önzetlen ajándékát, személyesen Kucsa Ervin 1. osztályos „apánknak” a térköveket és szegélyköveket.

A TÉR-ERŐ nap természetesen kisu-gárzik, újabb feladatokat adva. Kimérni, szintezni a járda helyét, majd lerakni a köveket. Egy bob-cat erőgép már kimarta a földet, ezt is a papírpénzből fedeztük.

A „kis TÉR-ERŐ szombatok” feladata a járda teljes elkészítése. Megjegyzem: a járda az iskolaépület sármentességét hivatott szolgálni.

Folytatom a visszaemlékezést: anyukák tüsténkedtek az udvar szebbé tételén, gereblyéztek, kapáltak, rendbe tették a virágos kerteket. Tavasszal látjuk majd a kezük nyomát, a sok szép, új növény kinyílásában.

Az épületen belül is fontos munkák zajlottak. A tanárok rendbe tették a konyhai raktárt és a tanárit.

Ifjú tanulóink a foci pályát egyengették, közben hálót javítottak.

R. Nagy Gáborék pedig meghívtak mindnyájunkat ebédre. A közös ebéd a legszebb pillanata a TÉR-ERŐ napnak. Megnyílnak a „humorzsákok”, a vidám pihenésben tovább szövődnek a jó barátságok.

vari árkot, gyerekeink kedvenc játszóhelyét. Szúrós ágak, szembe lógó gallyak, sok szemét került ki onnan. Szellősebb, átláthatóbb lett a Tér. A kikerült fákból, gallyakból lett azután a Márton-napi hatalmas máglya a gyerekek nagy öröme-re. „Tűzijáték, tűzijáték” felkiáltások dicsérték a szorgos szülők munkáját.

Másik csapat „Bakelit” elnevezésű raktárhelységünket nézte át és rakta ki a szemétnak minősített tárgyakat, takarított és rendet rakott.

További szorgos kezek az összegyűjtött papírral megpakoltak egy konténert, amelynek elszállítása után büszkén jelenthetem, hogy 61.000.-Ft-ot

Lassan hazafelé készülődtünk, de még megjelent egy anyuka, aki hazaugrott még pár különleges növényért, amit Németországból hozott. Szorgos kezek még ezt is gyorsan elültették.

Az eltervezett teendők felét sikerült megvalósítani, de jelentős dolgok történtek.

Köszönjük mindenki áldozatos munkáját.

Ezen beszámolóim keretein belül még megemlíteném azokat a munkákat, amelyek nem a TÉR-ERŐ napon történtek, mert időben elhúzódtak ki a „TÉR”-be.

Az iskolaépület tetejét, amely az emlékeztető évszakünnepen ázott be, letakarítottuk és szigetelését megjavítottuk. Ár-

ajánlatot készítettünk a WC-k, csapok megjavítására. Dallmann Péter esőtetőket tervez és rajzol a bejárat és a tornasátor elé.

Engem apró örömök elé állítanak a kilincsek, zsanérok, dugulások javítása, elhárítása.

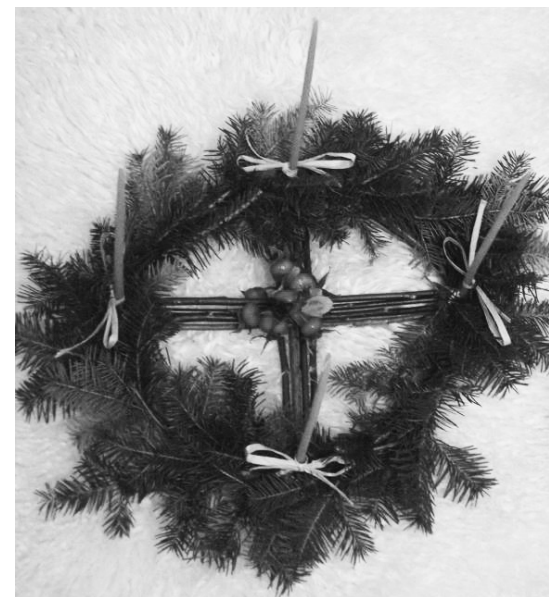
Zajlik az élet, teljesedik a „TÉR”, duzzad az erő.

Ne feledjétek a TÉR-ERŐ nap jelszavát „A gáton születnek a nagy barátságok”.

Ez most is így volt.

Az TÉR-ERŐ legyen veletek!

Vizy Miklós

Nemzetközi tábor a Magonc alapítvány szervezésében

Örömmel tudatjuk a Waldorf közösséggel, hogy a gödöllői Waldorf közösségből kinőtt Magonc Alapítvány idén ősszel először szervezett és bonyolított le egy nemzetközi projektet két fiatal vezetésével, akik maguk is kuratóriumi és alapító tagok, emellett pedig iskolánk volt tanulói.

A projekt emellett több szálon is kötődött a közösséghez, a tábor lebonyolítói is iskolánk volt tanulói közül kerültek ki, a tábor étkeztetéséről pedig az iskolánkban is működő Gödöllye Szociális Szövetkezet gondoskodott.

A projekt maga az Európai Unió Eras-

mus+ programjának támogatásával valósult meg és a „Global issues – Local solutions” nevet viselte. A tábor fő témái tehát a nemzetközi ökológiai problémák illetve a megoldási javaslatok voltak.

Emellett fontos szerepet kapott még a részvételi demokrácia és az aktív állampolgárság is.

A tíznapos nemzetközi táborban három ország – Magyarország, Olaszország, Románia – fiataljai vettek részt, összesen 30 fővel.

A szakmai programok gerincét egy háromnapos forgószínpad képezte, amelynek témái a „Fenntarthatóság megjelenése a vidéki életben”, „Víz mint minden

élet alapja” és a „Globális ökológiai problémák” (biodiverzitás csökkenése, túlnépesedés és klímaváltozás) illetve annak következményei voltak.

A problémák értelmezési keretét a résztvevők együtt alakították ki, játékos feladatok és gondolatébresztő kisfilmek segítenek ebben.

A tábor szakmai részét képezte még Budapest mint nagyváros jó gyakorlatainak és közösségi megoldásainak megismerése, aminek keretében a résztvevők a Szimpla Ház táji Piacca, a Szatyor közösségi kezdeményezéssel és a Közép-Európai Egyetem Fenntarthatósági akciócsoportjával ismerkedhettek meg személyes élményeken keresztül.

A tábor szakmai részének zárásaképp a résztvevők a tábor során megismert helyi, közösségi megoldások és fenntarthatóságot segítő kezdeményezések alapján egy saját „Ökováros-konceptiót” dolgoztak ki a tábornak otthont adó Gödöllő városra, amelyet aztán angol nyelven elő is adtak a város vezetőségének.

A tábor szakmai része mellett egymás kultúrájának megismerése, Magyarország kulturális értékeinek felfedezése és a környék látványosságainak játékos felkutatása legalább olyan fontos volt, mint a fenti "szakmai programok" és célkitűzések.

A fenti programok mellett jutott idő még arra is, hogy a résztvevők iskolánkba látogassanak és megismerkedjenek a biodinamikus kertgazdálkodással Mincsik István vezetésével. Illetve arra, hogy társadalmi munkaként besegítsenek az

iskolánk körüli munkálatokba, ugyanis a csapat keze munkájának és Víz Miklós közreműködésének eredménye a tó körül kialakított kerítés is.

A tábor pedagógiai módszereiről kiadvány is készül, amelyet a szervezők decemberben terveznek kiadni és rendelésre szívesen az érdeklődők rendelkezésére is bocsájtják majd.

A szervezők azt is elárulták, hogy már pályáztak egy következő projektre is, amelynek a címe „Upcycle the world!” lesz és az értéket teremtő újrahasznosítással, a hazai kerékpároskultúrával, illetve az új megoldásokat nyújtó innovatív vállalkozásokkal (startupokkal) foglalkozik majd. A projekt ezúttal már öt ország résztvevőivel valósul majd meg jövő augusztusban.

További információ a Magonc Alapítványról és a projektről:

www.magonc.org

<http://magonc.org/tevekenyseink/gils-2014>

Farkas Boglárka, Fülöp Hajnalka

Waldorfocí

A foci igen népszerű játék. Nem véletlen. Történetesen harci játék. Két csapat küzd egymás ellen. Az győz, aki éppen akkor jobb. Azért megyünk ki a pályára, hogy győzzünk, hogy legyőzzük az ellenfelet. Itt álljunk meg egy pillanatra! Mondják, a sport megtanít győzni és elviselni a vereséget. De mondják azt is: megtanít veszíteni és elviselni a győzelmet. Nem egyszerű a győztes helyzete sem, hiszen nem utálja ellenfelet, sőt, többnyire szeretne vele játszani legközelebb is. Ismerjük a „túlzott gólöröm” kifejezést, sárga lapot lehet kapni érte.

Szóval a foci egy játék, és mi elsősorban játszani szeretünk, de a játéknak tétje van; másodsorban igenis győzni szeret-

nénk, és aki azt mondja: „nem a győzelem a fontos, hanem a részvétel”, az igencsak csalafinta, és úgy van igaza, hogy még sincs.

Én azt szoktam mondogatni magamnak is, focis társaimnak is, hogy a legfontosabb a jó játék, és ha Isten (a sors, az univerzum, a szerencse – a kívánt szó aláhúzendő) is úgy akarja, a jó játék jutalmaként megízlelhetjük a győzelem örömét is, de ha ez nem adatik meg akármilyen okból, a jó játék öröme akkor is megadathat, mert ez csak és kizárólag rajtunk múlik.

Gyerekkorom kedvenc játéka a labda utáni rohangászás volt. Aztán jöttek az

egyetemi évek, a munka és pénzkeresés, a művészi hivatás, a gyermeknevelés gondja... Elfeledtem a labdakergetést. Ám amikor a gyermekeim elérték a négyéves kort, lassan-lassan minden újraébredt. Rájöttem, hogy mekkora élvezet egy gömbölyűre felfűjt bőrdarabot passzolgatni saját gyermekeimmel. Számos jelentős hozadéka van: foglalkozom velük, fejlődik a mozgáskoordinációjuk, az enyém is, mozgok, levegőn vagyok, ha ügyesek lesznek, akkor több sikerélményük akad, ha tehetségesek, akkor hozzájárulok az előrelépésükhöz, poénkodni lehet játék közben, beszélni erről-arról, megélni közösen ezt-azt, győzelmet, vereséget, látom őket különféle élethelyzetekben... A futball iránti szeretetem, miközben gyermekeimmel játszottam a téren, „szenvedélyes szerelemmé” érett.

Rájöttem arra is, hogy talán ez a játék adja a legteljesebb élethélményt (a ténylegesen élt élet után természetesen). A labdarúgásban van küzdelem: igenis meg kell szerezni a labdát, ehhez erő kell, figyelem, ügyesség, egy kis önzés (ne nálad legyen!), egy kis természetes agresszivitás, határozottság. A fociban vannak szabályok, ezeket meg kell ismerni. Be kell látni, hogy nélkülük nem tudunk jól játszani, hogy ezek közösek, tulajdonképpen mi is hozhattuk volna őket, ha már nem találja ki előttünk valaki. Betartani pedig nem azért kell, mert egy felnőtt mondja, hanem azért érdemes, mert nélkülük nem tudunk játszani. A küzdelem, a szenvedélyt, az akaratot, az elszántságot, a győzelemlátást szabályok hűtik, terelik mederbe. A szenvedély olykor túlrad, mint az életben, de ez is

egy tudás, és az is, hogy annak, akiben ez a túlradás megtörtént, lássa, ő ilyen, vele ez előfordul, tehát tanuljon meg viselkedni ehhez a tulajdonságához. A szenvedély előrébb viszi az ügyet, hajt, felröpít, de a szenvedély rombolni is képes. A fociban csapatok játszanak, a csapat közösségi ereje döntő jelentőségű az egyéni szenvedélyek megélésében, kezelésében.

Csapatban lenni, csapatként létezni, alkotni, eredményt elérni az egyének számára nehéz, de szép. Úgy kell alkalmazkodni a közös célokhoz, hogy közben az egyéniség is bontakozzon. Közös cél a jó játék! Itt szakmai szempontok is vannak: kell ügyesedni a labdakezelési technikák terén, a rúgótechnikák terén, a cselezések terén, a védekezés terén, a labdavezetés terén, azon a téren, hogy két-három (esetleg négy) játékos együtt mozogjon, érezze a ritmust, jókor legyen jó helyen és a labda is akkor érkezzon; meg kell tanulni, hogy a különböző posztokon – belső védő, szélső védő, védekező, mélységből szervező középpályás, szélső-elfutó csatár, középcsatár, árnyék – melyek a legfontosabb feladatok, melyek a típuslehetőségek, kivel mikor kell posztot cserélni átmenetileg, mikor milyen irányba kell tolódni stb. Végtelen változatosságot mutat a játék. Az edző fejleszti a labdás mozgáskoordinációt, megtanítja a csapatjáték elemeit, felvázolja a stratégiát. Aztán kiengedi a pályára tanítványait, és azt mondja: Ti vagytok a csapat, ti játszotok, tiétek a játék öröme, felelőssége, tiétek lesz a győzelem vagy a vereség élménye. Éreztétek egymást, a játékhelyzetet, döntetek saját belátásotok szerint. Jó esetben az edző nem mondja meg, mit csináljon a labdával

vagy éppen labda nélkül a játékos, rábízva a döntést. Jó esetben a csapattagok sem instruálják egymást, de folyamatosan beszélnek, információval látják el egymást: „hátra is jó”, „széleden”, „hosszún”, „senki”, „tovább”, „engedd el”, „enyém a labdás” stb. Csak az visz előre, ha az adott szituációban a gyermek, a játékos megéli a döntést. Lehet, rosszul dönt, de az ő döntése volt, vállalja érte a felelősséget, tanul belőle. A foci, mint az élet, végtelen tanulási folyamat.

Igenis vannak, voltak, lesznek hibák. Én is hibázom, a társ is hibázik. Néha teljesen érthetetlen hibákat is elkövetünk, magunk sem értjük. Néha emiatt elúszik egy meccs, egy bajnokság. Ez van. Túl kell tudni ezen is lépni – olyankor ez a feladat. Mert aki a már nem létező múlt-ra vagy a még nem létező jövőre koncentrál, az elveszíti a mindig létező jelen-t. A foci nagyon kemény és sokirányú koncentrációt követel. Figyelni kell a labdát, az ellenfél játékosait, a mozgás-

irányokat, a várható eseményeket, figyelni kell a társakat, állandóan számolni, hogy ugyanannyian vagy eggyel (de legfeljebb csak eggyel) legyünk többen hátul, mint a támadó ellenfél, hogy akkor adjuk a passzt, amikor éppen tisztán átvetheti a társ, hogy mindig lehessen nekünk passzolni... A figyelem, a koncentráció szögel bele a jelenbe, az itt-be.

A csapat heterogén. Akkor jó, ha egyéniségekből áll. Az egyéniségek erősek, erejüket átadják a köznek, egymásból is táplálkoznak. Van, aki jó szervező – megtalálhatja a posztját. Van, aki gyors és imád túljárni mások eszén – létezik ilyen poszt. Van, aki intelligens, látja, érzi, mi lesz a következő másodpercekben és úgy helyezkedik – kulcsfontosságú, felelős szerep. Van, aki higgadt és precíz, kívárja a megfelelő pillanatot – finom lelke lehet a csapatnak. Van, aki kétszer annyit dolgozik, bír, mint más – húzóerő, holtpontra túllendítő erő az ilyen. Van, aki határozott, kemény, el-

lentmondást nem tűrő – tiszteletet parancsol magának és csapatának. Van, aki univerzális. És van olyan is, aki egy dologban nagyon jó, minden másban halovány. Megszervezni egy csapatot, hogy mindenki a helyére kerüljön – ez hosszadalmas, aprólékos feladat, már-már művészi.

Sem én mint tanár-edző, sem a gyerekek nem kerülhetik el a tévutakat. Kipróbálunk valamit, nem jön be: ez is egy tudás. Van, amit belátunk tapasztalat nélkül is, van, amit megerősít a tapasztalat. Ha a kudarcélményeknek ezt a pozitívitasát megéljük, már át is festettük. Nem mondom, hogy könnyű, hogy negatív érzelmektől, egymás és önmagunk elleni indulatoktól mentes folyamat, csak azt, hogy folyamat. Ha egy gyerek például trágár, nem fogom tudni azonnal leszoktatni, de ha megérti lassan, hogy ezzel sem önmagát, sem társait, sem a csapatot nem viszi előre, sőt, akkor magát fogja leszoktatni. Megérti-e? És mikor? És addig mi van? Mondják, hogy a tanítás legfőbb erénye a türelem és a következetesség – hát, ez van. Meg az, hogy néha elszakad a cérna. De az sem baj. Kiváltképp, ha tudjuk: most elszakadt. Végül is, esendő emberek vagyunk, és az önmagunknak és társainknak való megbocsátást, elnézést is gyakorolnunk kell valamikor.

Van-e olyan, hogy waldorfoci? Nincs, de még lehet. Tény, hogy amikor Isaszegen edzősködtem, „megvádoltak”, hogy olyan waldorfosan vezetem az edzéseket. Akik felületesen néztek, azt látták, hogy a gyerekek nem katonás rendben léteznek, hogy szertelenebb a csapatszervezésünk, mint másoknál, hogy olykor egy-egy labdát kint felejtünk, hogy nem kiabálók,

játékosan büntetnek. Hogy a gyerekek olykor „szétröhögik” az edzői instrukciókat. Ám akik jobban odafigyeltek, azt is látták, hogy „a labda szereti a gyerekeket”, hogy „a csapatjáték magasabb szinten áll, mint ami abban az életkorban normálisan elvárható”, hogy a gyerekek mosolyogva fociznak, nem durvák, betartják a szabályokat, s ha véletlenül megszegik, elnézést kérnek, hogy olvassák a játékot, hogy tudnak 4-5 passzos támadást is vezetni, hogy több poszton is ügyesek.

Tavaly januárban, Planicska Eszter felvételére kezdtem focit tanítani itt a gödöllői Waldorf iskolában az akkor hatodikos fiúknak, majd csatlakozott hozzánk két akkor hetedikos gyermek. Idén főleg nyolcadikosok járnak, de van két hetedikos oszlopos csapattagunk, és két-három lelkes hatodikosunk is. Van, aki inkább meghalna, de nem hagy ki egyetlen edzést sem, van, aki csak a bajnoki meccseinkre tud eljönni. Idén beneveztünk a Magyar Labdarúgó Szövetség által szervezett ifjúsági programba, az úgynevezett Bozsik tornákra. Ősszel és tavasszal két-két alkalommal mérkőzünk meg gödöllői és Gödöllő-környéki iskolák csapataival. Pesei Rozi aktív közreműködésével sikerült jól kinéző, fekete-piros mezt vásárolni. Minden lényeges elem adott ahhoz, hogy jó meccseket játsszunk, és hogy akár más kispályás tornákra is elmenjünk. A gyerekek a legutóbbi edzésen olyan magas szakmai színvonalon és olyan jó lélekkel futballoztak, hogy azóta, akárkivel találkozom, erről mesélek. Ilyenkor rövid ideig nem tudom, mi fontosabb számomra: a zene vagy a foci.

Fodor Miklós

Táplálkozásművészeti Műhely

"Az ember az öt körülvevő tér világával háromféle módon áll kapcsolatban, az érzékein, a légzésén és a táplálkozásán keresztül. Azok az erők és anyagok, amelyek ezeken az utakon behatolnak az ember testébe, egymásba szövődnek és egységet képeznek."
Dr. R. Hauschka

A GÖDÖLYE Szociális Szövetkezet munkatársaiként négy éve küzdünk a feladattal, hogy a Waldorf iskolai közétkeztetésben a gyerekek ízlésvilága, a szülők elvárásai, a pénzügyi fenntarthatóság, a hatósági előírások, a szociális méltányosság, a környezeti tudatosság és a szellemtudományos kutatás által támasztott egymásnak homlokegyenest ellentmondó szempont rendszereit felmérjük, fontossági sorrendbe rendezzük, összegegyeztessük, és a napi étkeztetési gyakorlatba átültessük.

A Táplálkozásművészeti Műhely egy olyan fórum, ahol ezek a szempontok hangot kaphatnak, és tudatosulhatnak azért, hogy ennek a feladatnak minél jobban megfeleljünk. Célunk az, hogy a Waldorf iskolai mozgalom hódítsa meg az iskolai közétkeztetést maga számára, és emelje a közétkeztetést az állam által előírt jogi kötelezettségből az iskola szellemiségét méltó módon képviselő nevelési funkcióvá.

A Műhely 2014-15-ös tanévben tervezett munkája két fő részre oszlik. Az első

egy szűkebb körű szakmai munka, mely kerekasztal beszélgetések keretében elsősorban gyakorlati oldalról közelítve elemzi a kérdéskört.

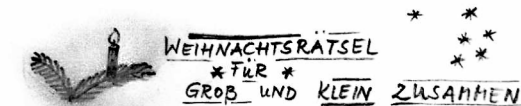
A másik forma havi rendszerességgel megrendezett nyilvánosan meghirdetett előadássorozatban ölt testet. Mindenkit szeretettel várunk, aki részt venne ebben a közös munkában!

Nagy Gábor

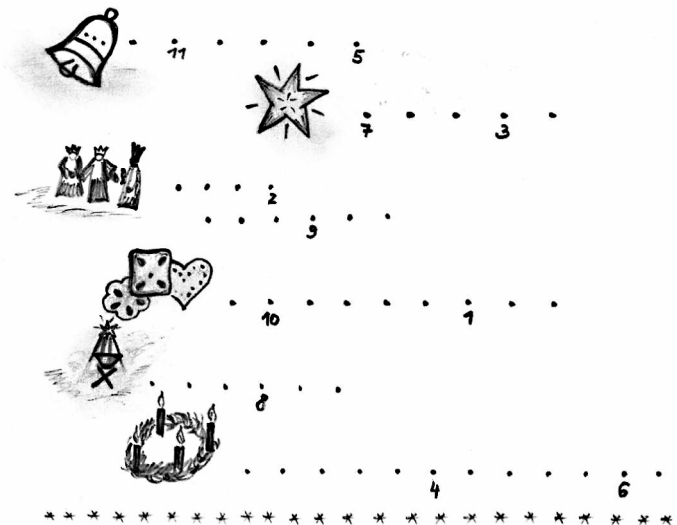
2014. Advent

ÉLETMÓD

Rejtvény

* Na? * Was ist das? * Schreibe das Wort neben das Bild.
Feder Punkt ist ein Buchstabe.
Punkte mit Zahl schreibst du unten ein.

* Lösung: Die Lehrer führen das vor Weihnachten vor.

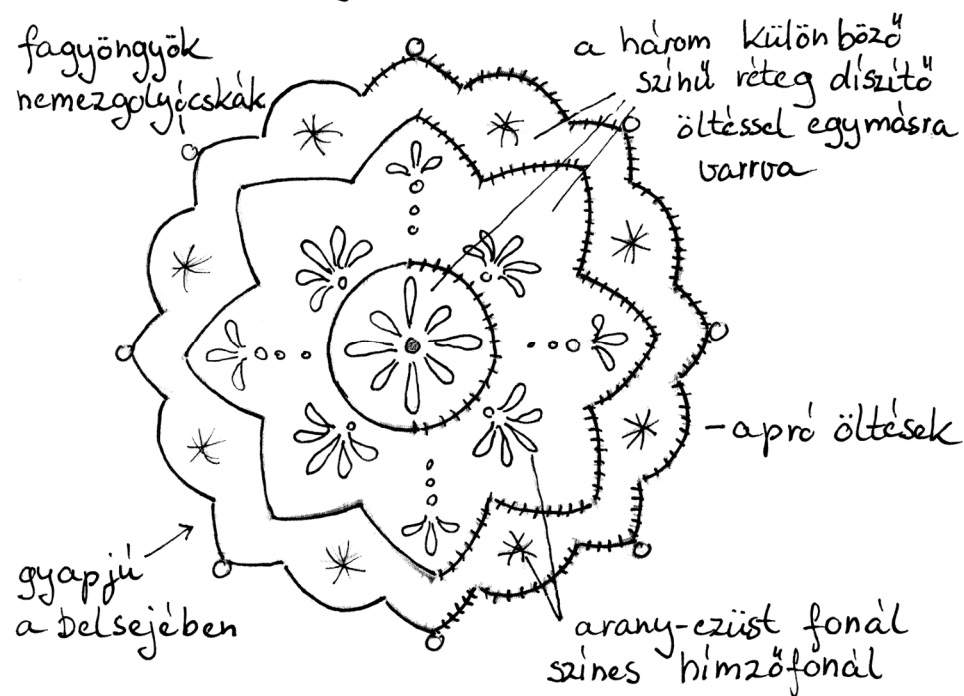
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

Aki megoldotta, az leadhatja a megfejtést Katrinnál.
A karácsonyi hónapnapján kisorsolunk három nevet, akik egy kis meglepetést kapnak.

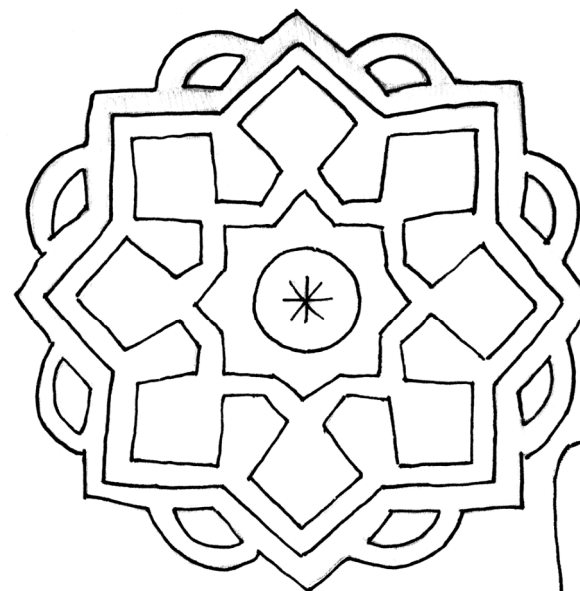
KARÁCSONYI DÍSZECSKÉK

Tehetjük a karácsonyfára, a bejárati ajtóra, a kilincsre, szekrénygombra, többet összefűzve díszítheti a falat is.

Készíthetjük színes gyapjúfilcből, színes papírból is. Ha filcből készítjük vágjuk ki kétszer a formát, öltjük össze körben apró öltésekkel és tömjünk keré's gyapjút a két réteg közé.

Dióhéj

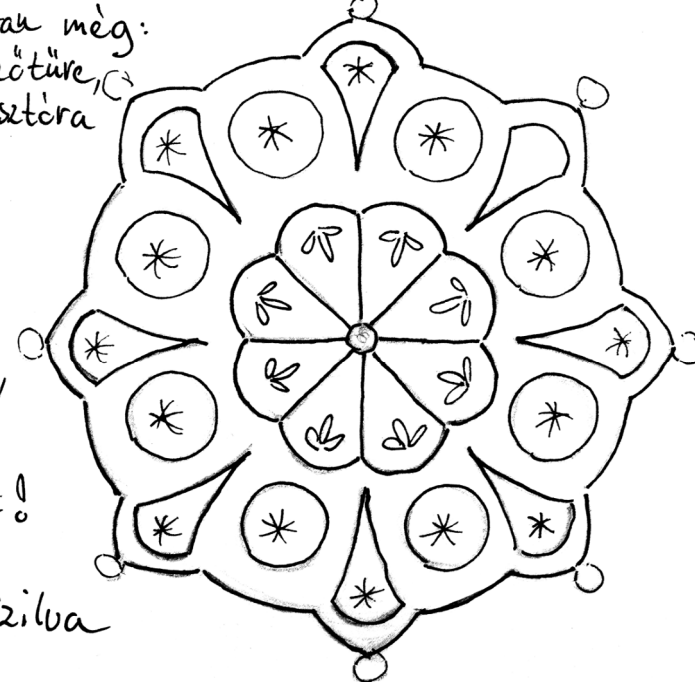
Próbáljunk ki többféle színvariációt. Másoljuk le és színezzük ki!

A készítéshez szükségünk van még: hegyes hímzőtűre, ollóra, ragasztóra a papírhoz

Tervezzünk bátran új formákat, mintákat!

Sok sikert!

Szeretettel:
Szilva

Dióhéj

Adventi konyha

A családi karácsonyi kedvencek közül a legjobb általam kóstolt bejgli receptjét szeretném megosztani az olvasókkal. Soha, sehol nem ettem ennél finomabbat. Igazi desszert-bejgli, töltelék és tészta boldog harmóniája. Érdemes betartani az utasításokat, hiszen hosszú évek örömteli tapasztalata rejlik bennük. Ez az Édesanyám receptje:

BEJGLI

Hozzávalók (4 rúd):

- 80 dkg liszt (sima)
- 13 dkg zsír (liba)
- 20 dkg Ráma margarin
- 4 dkg élesztő
- 4 evőkanál porcukor
- csipetnyi só
- 1 egész tojás + 1 sárgája
- tejföl, citrom, vaníliás cukor

Töltelék:

Mák: 12 dkg őrölt mák, 15 dkg cukor, mazsola, citrom héja, baracklekvár, pici tej

Dió: 12 dkg darált dió, 15 dkg cukor, vaníliás cukor, meleg tej

Ezek a töltelékek 1-1 rúdhoz elegendők. Jól kenhető tölteléket készítsünk!

Elkészítés:

Az élesztőt a szokott módon kevés édes tejben kelesztjük. A lisztet a zsíradékkal elmorzsoljuk, hozzáadjuk a cukrot, sőt és a tojásokat, a megkelt élesztőt, pár csepp citromlét.

Tejföllel összeállítjuk, és 4 cipót formálunk belőle.

1 órát pihentetjük, majd téglalap alakúra nyújtjuk. Rákenjük a tölteléket, a végeit 2 cm szélességben üresen hagyjuk.

Felcsavarjuk, a széleit behajtjuk, sütőlemezre helyezzük. Tetejét egész tojással megkenjük.

1 órán át langyos helyen pihentetjük, majd újból kenjük át tojásfehérjével. ½ órára tegyük hideg helyre (ettől lesz már-

ványos). Sütés előtt az oldalait villával gyengéden megszurkáljuk. Előmelegített sütőben 160 fokon kb. 30-35 percig sütjük. A sütő ajtaját ne nyitogassuk.

FLORENTIN SZELET

Ezt a német eredetű karácsonyi süteményt pár éve vettük be az ünnepi édeségeink sorába. Az eredeti florentinnek

nincsen tészta alapja, de én így készítem, mert így "sütisebb".

Hozzávalók:

Tészta:

- 30 dkg liszt (finom vagy teljes tönköly és finom liszt fele-fele arányban)
- 1 kk sütőpor
- csipetnyi só
- 20 dkg vaj
- 10 dkg (sütő)cukor
- 1/2 csomag vaníliás cukor
- 1 tojás
- 1 ek tejföl

Bevonat:

- 125 ml tejszín
- 5 dkg méz
- 5 dkg vaj
- 15 dkg cukor
- 1 csomag vaníliás cukor
- 15 dkg szeletelt mandula
- 10 dkg aprított kandírozott gyümölcs (én áfonyával és kandírozott narancs héjjal készítem)

Máz:

- 20 dkg étcsokoládé
- esetleg 1 ek. vaj vagy olaj

Elkészítés:

Először elkészítjük a vajás tészta alapot. Ehhez a lisztet tegyük egy tálba, adjuk hozzá a sütőport, sőt, kockára vágott vaját, cukrot, vaníliás cukrot, tojást, tejfölt. Az egészet gyúrjuk sima tésztává, formázzuk cipóvá, csomagoljuk folpackba, és tegyük hűtőszekrénybe.

Egy kisebb edényben olvassuk össze a vaját, cukrot, mézet és a tejszínt. Keverjük bele a szeletelt mandulát és a kandírozott gyümölcsöt. Hagyjuk kihűlni, közben néha keverjük meg.

A tésztát lisztezett deszkán nyújtjuk ki és

tegyük kb. 30×40 cm-es, sütőpapírral bélelt sütőtepsibe, a kilógó széleket vágjuk le.

A tésztán egyenletesen osszuk el a mandulás keveréket. 160 fokos sütőben 25-30 percig sütjük. Kivesszük a sütőből és hagyjuk kihűlni.

A szeleteléshez (ideális esetben a szeleteléssel és csokoládéba mártogatással várjunk 1 napot, így kevésbé morzsolódik a tészta) vágjuk a tésztát először csíkokra, majd a csíkokat szeletekre (ízlés szerint 2×5 vagy 3×4 cm).

A csokoládét törjük darabokra, vízgőz fölött olvasszuk meg (vaj vagy kevés étolaj hozzáadásával folyékonyabb lesz)

A szeletek két szemközti szélét vagy sarkát mártsuk az olvasztott csokoládéba. Tegyük sütőpapírral bélelt tepsibe, és hagyjuk megszáradni.

Mondják, hogy légmentesen lezárt dobozban, hűvös helyen tárolva sokáig friss marad...

Az összeállítást készítette: Kuntz Orsolya

Titkos intelligencia

Henning Köhler, 2014 május

Tehetségtelen gyerekek, átlagosan tehetséges gyerekek, kiemelkedően tehetséges gyerekek. Hogyan lehet egy ilyen kategorizálást felállítani? A mérés alapjául az intelligencia-hányados (IQ) szolgál, korunk egyik bálványa, melyet 1912-ben William Stern talált ki, és amely lélegzetelállító karriert futott be. Minél magasabb az IQ-érték, annál nagyobb a tesztelt személy intelligenciája. Az IQ optimalizálása már egyenesen oktatási célnak számít. (Ezért hát az egész PISA-színjáték...!) Majdnem minden gyerekkel, akivel intézetünkben találkozunk, elvégeztek már korábban egy IQ-tesztet. Folyamatosan súlyos értékelési hibákat tapasztalunk. (A gyerekek labor- ill. vizsgakörülmények közepette nem feltétlenül tudják vagy akarják megmutatni, mire képesek valójában.)

Azonban ha az eredmények helyesnek bizonyulnak is arra a behatárolt területre vonatkozóan, melyet itt mérnek, még akkor sem mutatják a gyermek tehetségének színvonalát! Vannak a spirituális hátteret nélkülöző tudósok között is olyanok, akik kételkednek abban, hogy valóban lehetséges egy olyan nehezen megfogható, kontextusfüggő, sokrétű tulajdonságot, mint az intelligencia, amelyből egyébként is

(minden embernél) csak a közmondásos „jéghegy csúcsa” látszik, tapasztalati úton meghatározni. Aki a Hawik-kal (2011 óta WISC-kel) dolgozik, annak tisztában kellene lennie legalább azzal, hogy egy súlyosan leegyszerűsítő rendszert szolgál, és ne felejtjük el, hogy minden intelligencia-teszt alapja szükségszerűen egy intelligencia-elmélet. Talán – sőt nagyon valószínűleg – egy napon azt mondjuk majd, hogy ez a XX. századból a XXI. századba átvonszolt emberi intelligencia-elmélet egy nevezetes **ostobaság**-volt. Gerald Hüther és Uli Hauser 2012-ben megjelent könyve a következő címet viseli: „Minden gyerek kiemelkedően tehetséges”.

Hüther ezt az állítást az „agyban található kapcsolódási pontokkal” magyarázza, melyeknek még csupán kicsiny töredékét értettük meg. Én szívesebben beszélek a gyermek mérhetetlen belső gazdagságáról, arról a titokzatos kincseskamráról, amelyet nem mutat ki semmiféle agyvizsgáló orvosi műszer (=MRI). A „láthatatlan emberre” (Rudolf Steiner) kell gondolnunk. Talán a szellem akar magának utat törni, melyet az IQ-teszttel egyáltalán nem érthetünk meg. Talán ódzkodik a külső élettől, szinte a küszöbön áll, és erre jó oka van. Talán

szomorú (ami nem jelenti azt: értelmetlen) körülményei hátráltatják abban, hogy a földi viszonyok között megnyilvánuljon. Mintha a legszellemibb lények élnének közöttünk, idióták között (görögül idios = „saját, sajátos”, de „visszahúzódot” is jelent). Emberek, akiknek a zsenialitása az ő titkuk marad. Soha se mondjuk egy gyerekről, hogy tehetségtelen!

Ez az antropológia pedagógiájának és Hüther gyógypedagógiájának első követelménye.

Az intelligencia (latin) azt jelenti: szellemi képesség. Három szintet különböztethetünk meg (átmenetekkel együtt): 1. a fel nem ébresztett képességek; 2. felébresztett, de még ki nem bontott képességek; 3. felébresztett, kibontakoztatott

képességek. Így tehát háromféle pedagógia feladat vár ránk: 1. Adjunk óvatosságot, ébresztő ösztönzéseket, de hagyjuk, hadd aludjon tovább, ami még aludni akar! 2. Teremtsünk alkalmat a felébresztett képességek számára, hogy kibontakozhassanak: „Mutasd, mi rejlik benned!” Azonban fogadjuk el, ha az idő még nem érett meg erre! 3. Üdvözljük, ünnepeljük és ápoljuk, ami napvilágra került, azonban sohase alkalmazzunk felettel erőszakot!

És akkor segítségünkkel minden gyermek a maga útját járja majd.

Kuntz Orsolya fordítása

<http://www.erziehungskunst.de/artikel/kolumne/geheime-intelligenz/>

Waldorf szülők a XXI. században

Beszámoló az INSWAP éves találkozásjáról

Amikor ismerőseim körében megemlíttem, hogy októberben Bécsben, a Waldorf szülők találkozásán vettem részt, szinte látom, ahogy beszélgetőtársam lelki szemei előtt kötött gyapjúpulóvert viselő anyukák jelennek meg, amint euritmiáznak vagy biosütemény majszólása közben az antropológiáról beszélgetnek. Jóllehet semmi kifogásom sincs ezek egyikével szemben sem, azért ne gondoljuk, hogy csak az igazán „hardcore” szülők mennek el egy ilyen találkozóra. Magam is meglepődtem tavaly, amikor először vettem részt a Waldorf szülők nemzetközi hálózata, az INSWAP találkozásán (akkor Rigában), hogy mennyire

„világi”, ugyanakkor mélyen waldorfos emberek gyűltek össze. És nemcsak szülők: volt itt egykori Waldorf szülő, aki nagymama korba érve a francia Waldorf szülők szövetségének aktív tagja, nagypapa, akinek unokája jár a bécsi Waldorf iskolába, de a 14 országból érkezett résztvevők között akadt egy-két külső szemlélő (vagy talán *leendő Waldorf szülő*) is. *A Waldorf pedagógiáról, életmódról itt jóformán szó sem esik; nincs rá szükség, hiszen ez a közös alap. Mindannyian mélyen meg vagyunk győződve arról, hogy ez a helyes út gyermekeinknek (és persze nekünk), és épp ezért vagyunk itt, hogy ezt az utat egyengetni tudjuk.*

Ez a nyolcadik INSWAP találkozó volt (a második, amelyen Magyarország képviseltette magát), és ahogy a gyermeknél is változásokat hoz a második hét év megkezdése, ez itt is megfigyelhető. Tavaly ősszel megjelent az első hírlevél, a vezetés kezd strukturáltabb formákat ölteni és az éves találkozók kezdetben vegyes előadásai egyre inkább egy-egy adott téma köré csoportosulnak. Míg tavaly inkább a Waldorf intézmények külső megjelenéséről, népszerűsítéséről volt szó, idén inkább befelé tekintettünk, és a téma a szülők szerepe volt a Waldorf iskolákban és a Waldorf mozgalomban. Manapság már egyre kevesebben gondolják úgy, hogy a szülők szerepe a németek által „három B”-ként aposztrofált (bauen, backen, bezahlen – vagyis: építeni, sütni és fizetni) tevékenységekre szorítkozik. Ugyanakkor sok a bizonytalanság a téren, hogy mi lehet ez az új, kibővült szerep, mi az, ami elvárható egy szülőtől, mi az, amit megtehet egy szülő és hol vannak a határok. Ezt a kérdéskört jártuk körül a két és fél nap alatt előadások és csoportos beszélgetések révén. Számomra két előadás adott igazán sokat. Az egyik Christopher Clouder, a sokak által ismert brit antropozófus előadása, aki Steiner tanait alapul véve meglepően gyakorlatias válaszokat adott arra a kérdésre, hogy mi a szerepe a szülőknek a XXI. században.

A másik előadást Hilde Lengali, egy hétgyermekes norvég édesanya tartotta, aki az ottani Waldorf szülők országos szövetségének főállású alkalmazottja immár hét éve. (Alighanem ő az egyedüli a világon, aki főállásban foglalkozik a Waldorf szülők ügyeivel...) Az ő előadása éppen ezért volt hiteles számomra,

hiszen ő munkája révén – többek közt – nap mint nap látja az egyes iskolákon belüli szervezeti hibákat, szülők és tanárok közötti, vagy szülők egymás közötti konfliktusait, és segíti az iskolákat, hogy ezeket a problémákat ne csak eseti jelleggel, hanem koncepciósan is kezelni tudják.

Ugyanis, ahogy nálunk is, a legtöbb iskola nem tudatosan közelíti meg a szülői szerep kérdéskörét, nincs egy kidolgozott elképzelés erre vonatkozóan, a szülőkkel való együttműködés sokkal inkább eseti jellegű. A tudatosságra azonban ezen a téren is egyre nagyobb szükség lenne. Az iskolának el kell gondolkodnia azon, hogy a szülőkre fenntartóként, támogatóként tekinte vagy inkább társként a nevelésben? Ez persze nehéz feladat elé állít mindannyiunkat, de meg kell találnunk a legkisebb közös többszöröst. Talán nem meglepő módon Hilde a kommunikációt jelölte meg a szülők és az iskola közötti kapcsolat sarokkövéként. Egy szülő számára a legfontosabb az információ – mindenről. Nemcsak arról, hogy mi is a Waldorf pedagógia, mit miért csinálnak az iskolában és miért akkor, hanem arról is, hogy mit kell tenniük annak érdekében, hogy jó szülők illetve a tanár jó társai legyünk a nevelésben. Persze a tanár, az iskola nem találhatja ki minden szülő minden kérdését – ez nem is feladata. Viszont a szülő egyik legfontosabb feladata, hogy kérdezzen. És e dialógus során egy olyan kultúrát, légkört kell kialakítanunk, ahol biztonságosan meg tudjuk osztani és meg tudjuk beszélni a problémáinkat, gondolatainkat.

Hilde szerint a szülői szerepet két jellemzőnek kell áthatnia: a szerénységnek

és a nagylelkűségnek. Mindegy, hogy tanári vagy szülői oldalról nézünk egy Waldorf intézményt, a középpontban mindig ugyanaz kell legyen: a gyermek. Magunkat ezért a háttérbe kell helyeznünk, ebben az értelemben tehát szerénynek kell lennünk. Ugyanakkor nagylelkűnek abban, hogy elfogadjuk, ha valaki más, elfogadjuk, ha valaki nem vesz részt a közös munkában, sőt azt is, ha elmegy az iskolából. Emellett arra biztatott bennünket, hogy ne mondjunk le egy szülőről sem. Talán ha belefeleltünk némi időt és energiát, előrébb tudjuk segíteni őket ezen az úton.

Ahogy a tavalyi beszámolómban is, itt is

hozzá kell tennem, hogy habár az előadások valóban jók voltak, sok kérdésünkre választ adtak és újabb kérdéseknek adtak helyet, egy ilyen találkozó igazi hozadéka mégis az, hogy sok nagyszerű embert megismerhetünk, új kapcsolatok szövődnek és hogy megtapasztalhatjuk a Waldorf összetartozás élményét.

Skarka Cecília

Bővebb információ a szervezetről valamint a korábbi és következő konferenciákról a www.waldorfpaparents.net oldalon található, ahol az érdeklődők az INSWAP hírlevelére is feliratkozhatnak.

Szederfa

Talán többen vagytok, akik a Gödöllői Waldorf iskolában, és Óvodában találkoztatok néhány különleges emberrel, akik időről időre feltűnnek a közösség ünnepein, Bazárokon.

Talán időszerű, hogy néhány mondattal bemutassuk azt a helyet, ahonnan ezek az emberek érkeznek, és ahol ma már nyolc Gödöllői Waldorfos szülőtárs is dolgozik, a helyet, amely szellemiségében, szemléletében közeli rokona a Waldorf iskoláknak, és Óvodáknak.

Ikladon, a Szabadság utca 75-ös számú ház udvarán egy százéves szederfa áll. Róla kapta a nevét az Otthon, mely 2005 óta 13 különleges ember számára nyújt biztonságos lakóhelyet, és további 20 társuknak adja a munka és a mindennapi

közösségi élet színterét. A mai túlracionalizált világunkban ezeket az embereket értelmi fogyatékosnak, autistának, vagy halmozottan fogyatékosnak nevezik. Mi pedig, akik velük töltjük a mindennapjainkat, és inkább a barátaiknak, munkatársaiknak tartjuk magunkat, a külvilág szemében segítők vagyunk, pedig az, hogy ki segít kinek, az nem ilyen egyértelmű, és nem is olyan egyoldalú, mint amilyennek sokan képzelik.

No, jó, azt azért el kell ismernünk, a tv reklámokban megszokott tökéletes egyen-ember példányokhoz képest a Szederfa Otthon lakói első látásra egy kicsit furcsák. Azt tapasztaltuk, hogy, ha sok időt töltünk velük, magunk is kicsit furcsává válunk, majd eljön az idő, amikor az a világ kezd egyre furcsábbnak tűnni, ami-

ről „furcsa” barátainkkal való találkozásunk előtt azt gondoltuk, hogy olyan, amilyennek egy világnak lennie kell. Mitől furcsa ez a világ? Leginkább attól az egyoldalú érdeklődéstől, amellyel az emberek nagy többsége fordul a tárgyasult világ termékei felé, és közben egyre kevesebbet érdekel a másik, vagy éppen a saját magában élő ember.

A Szederfa Otthon leírt küldetésében azt, hogy kik vagyunk, és mi dolgunk egymással, így fogalmaztuk meg: „Az Ikladi Szederfa Otthon 2005-től működik hivatalos formában is, mint értelmi fogyatékkal élő felnőttek lakóotthona, és nappali otthona. 13 fő talált itt végleges otthonra, és 20 környékbeli, családban élő sérült ember jár ide dolgozni, hogy értelmes, és teljes életet él-

hessen, a társadalmi hátrányok ellenére is. A Szederfa Otthon a fogyatékos emberek segítségére jött létre, azonban a szociális ellátásoktól alapvetően abban különbözik, hogy az itt élő, és dolgozó fogyatékos emberek, és segítők nem intézményként, hanem közösségként tekintenek magukra. Meggyőződésünk, hogy minden ember saját sorsát betölteni jött erre a világra, és a teremtésben nem létezik hibás, vagy csökkent értékű ember.

Az értelmi fogyatékosnak nevezett társaink csupán abban különböznek tőlünk, hogy döntően nem az intellektusuk segítségével igyekeznek eligazodni az őket körül vevő környezetben, hanem az ő megismerésük az érzelmekre fókuszál. Amit mi, magunkat épeknek tartók csak az eszünkkel tudunk felfogni, azt Ők, az

érzelmeikkel igyekeznek befogadni. Ha egyenrangú felekként élünk, dolgozunk, alkotunk, hamar rádöbbenhetünk, hogy érzelmi téren legalább olyan fogyatékosok vagyunk, mint azok, akiknél az intellektus valami miatt háttérbe szorul, így értelmi fogyatékosnak neveztetnek.

A mai társadalmi környezet, azoknak kedvez, akik döntően az intellektus útján szerzik a világról információkat, ezért mindenki más, aki ettől eltérő módon tájékozódik, segítségre szorul.

Ezt a segítséget szeretné megadni a Szederfa Otthon a közösség mindazon tagjának, akik számára a XXI. századi mindennapok olyan kihívásokat támasztanak melyekkel egyedül képtelenek lenének megbirkózni. Például nem tudnak az írott környezetben tájékozódni, nem értik a hivatalos nyelvezetet, nem ismerik, és nem értik a társadalmi együttélés konvencionális szabályrendszerét, nem tudnak mit kezdeni a Római joggal, az Alkotmánnyal, az EU-s direktívákkal, és az informatikával, s még sorolhatnánk. Mindezt mi értjük, és segítjük őket, hogy mindezek ellenére teljes életet élhessenek.

Nagyot hibáznánk azonban, ha itt megállnánk. Fel kell tennünk a kérdést ugyanis, hogy mi van azokkal kihívásokkal, melyekkel mi, az értelmi fogyatékosokhoz képest érzelmi téren hátrányokkal küzdők, nem tudunk mit kezdeni? Nem tudunk teljesen őszinte érdeklődéssel fordulni mások felé, nem tudunk feltétel nélkül szeretni, nem tudunk elvárásoktól mentes viszonyulást tanúsítani, nem tudunk előítélet mentesen együtt-

működni, nem tudunk nyíltan, játszmák nélkül kommunikálni, és még sorolhatnánk. Mindezt Ők tudják, és készek erre megtanítani bennünket, ha kellő nyitottságot tudunk tanúsítani, és vesszük a fáradságot, hogy időt szánjunk a velük való együttlétre. Igen. Tulajdonképpen majdnem ennyire egyszerű a dolgunk ahhoz, hogy minél közelebb kerüljünk a vágyva vágyott EGÉSZ-SÉG állapotához.”

A Szederfa Otthonban a legszembeötlőbb talán az, hogy az érdeklődés középpontjában mindig az emberek állnak. Az először ide látogatónak meglepő lehet az a sok kérdés, őszinte érdeklődés, és figyelem, amit itt tapasztal. Vannak, akik szokatlanul nyílt kérdésekkel, de vannak, akik egy puszival, egy öleléssel fejezik ki érdeklődésüket. Magam, közel húsz éve élem az életem fogyatékosnak mondott emberek társaságában, és azóta arra az egy Kérdésre keresem a választ: „Ki vagy Te?” És valóban, ha egyetlen mondatban akarnám megfogalmazni a Szederfa Otthon küldetését, akkor mostani fejemmel csak ezt tudom mondani: „Ki vagy Te!” Amit a Szederfa Otthonban tanulunk az nem más, mint ezt a kérdést feltenni nap, mint nap a másik embernek, és ezt a kérdést feltenni nap, mint nap önmagunknak.

Hogy mit csinálunk még, ha ez nem volna elég? A Szederfa Otthonban egy, a szomszéd házban további három kézműves műhelyben faggatják az itt dolgozókat az Anyagot: Mi van benne, amit meg akar mutatni nekünk?

Vannak, akik az agyagot gyúrnák, simo-

gatják, paskolják, formázzák, préselik, mázazzák, égetik, hogy egyedi kerámia tárgyakban mutassák meg saját válaszaikat a Kérdésre. Mások rezet, és gyöngyöket szölongatnak, vágják, csiszolják, festik, égetik, hogy a Választ tűzzománc ékszerekben láthassuk meg. Lelkes fiúk fával paroláznak, fűrészelik, fűrják, csiszolják, festik, hogy a barátságos fajtákaik gyermeknyelven mondhassák el, kik azok, akik Őket életre keltették.

Egyre fontosabb, és hangsúlyosabb a Szederfa Otthon közösségének, hogy a minket tápláló növényeket, és állatokat magunk gondozzuk, növezzük, szeretgessük. Nem messze, a szomszéd faluban, Domonyban, egy festői domboldalon lévő lovarda területén, két hektáron kezdtünk kertészkedni, és hamarosan ide

szeretnénk költöztetni a kecskéinket, birkáinkat, tyúkjainkat, kacsáinkat.

Egyszóval a Szederfa Otthonban különleges emberek, különleges életet élnek. Sőt emellett különleges dolgok is készülnek itt: kerámia kaspók, edénykéik, szobrok, díszek, csempék, tűzzománc ékszerek, fajtátékok, ízes kecskesajt.

S hogy mitől különlegesekek? Attól, hogy a készítőik fáradhatatlanul, becézgetik a formálódó anyagot, és őszinte érdeklődéssel kérdezzgetik, míg el nem készül a tárgy, vagy éppen a sajt: „Ki vagy Te?”

www.szederfa.hu

Turba Attila

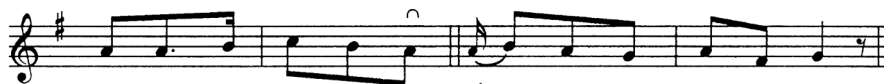
Adventi ének

FELFÖLD Zoborvidék (Barslédéc) -I.

Quasi giusto

1. Menj el, si - et - ség - gel, Ark - an - gyal, Gáb - ri - el,

Jó - zsef je - gye - sé - hez É - kes kö - szön - tés - sel.

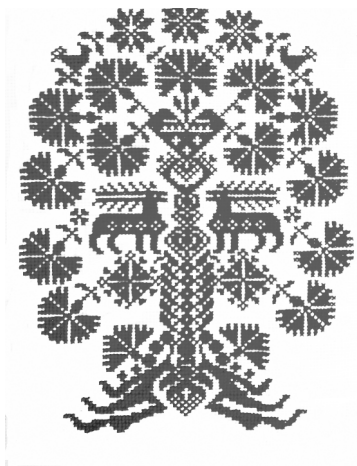
2. Is - te - ni tit - ka - im Im - már ki - je - len - tem,

Mert Szűz Má - ri - á - ban Jó ked - vem telt ne - kem.

3. Légy gyors szolgálatban
Köszöntve Máriát,
És vidd meg őneki
A megváltás titkát!

4. Az emberi nemzet
Hogy megszabaduljon,
A régi fogságból
Új életre jusson.

Keresztszemes életfa-minta

Díóhéj
A Weöres Sándor Oktatási Kulturális és Szabadidős
Egyesület kiadványa

Megjelenik 120 példányban

Honlap: www.waldorf-godollo.hu
Facebook: Gödöllői Waldorf Hírek
Nyomda: Fafnir Nyomdai, Kereskedelmi és
Szolgáltató Kft., Gödöllő

Főszerkesztő: Fábíán Zsuzsa
Szerkesztők: Forgács Erzsébet, Fülöp Hajnalka,
Kecskés Judit, Kuntz Orsolya, Skarka Cecília és
Skoda Mercédesz
Tördelő: Paplogó Erzsébet
Képek: Skoda Mercédesz
Lektor: Petrícsák Judit